విడప్రతిక ౧ అణా

గోలకొండపత్రిక

౧౦౨౭౮౦

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా రూ. ౬ | డిశంబరు ౭ వ తేది ౧౯౩౬ సోమవారము | అర్ధ సం॥ చందా రూ ౩

తూపుబజారు, హైద్రాబాదు - దక్కన్.

సంపుటము ౧౧ | శా. శ. ౧౮౫౮ = శ్రీధాతసం॥ కార్తిక బ॥ ౯ సోమవారము. = ఫ ౧౩౪౫ ఫ. | సంచిక ౫౮

శ్రీయుత నరసింగరావుగారి నిరుద్యోగనివారణ ప్రణాళికలో కొన్ని లోపములు

వ్యాసకర్త:

ఏ.బి. నరసారెడ్డిగారు బి.ఏ.,

నారకును శ్రీయుత నరసింగరావుగారికిని మా ఉసిద్ధాంతము దగ్గఱనే భేదమువచ్చినది. అయినను నేను చేతులుకట్టుకొని ముందుకుమించి కాలమురాగలదని ఊరక కూర్చుండువాడను కాను. నరసింగరావుగారి ప్రణాళిక విడిచిన కొన్ని యూనివర్సిటీ రంగమందున్న పనులకు పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ఇటీవలనే ౬౦ మందివిద్యార్థులకు భూములనిప్పించిరను సంగతియే నిదర్శనము. ఈప్రభుత్వోద్యమముల ప్రారంభమున రహస్యమేదో యుండవలెను.

టి. గవిన్ జోన్సుగారు "విద్యావంతులగుధరికిని భూములిచ్చి ఒకప్రత్యేకస్థలమున కాపురముంచుట" వంచిదని సూచించిరి. కానిఅంత గొప్ప సర్వూరమిటీవారు క్రిందియుక్తితో ఆసూచనంతయు ఎగురగొట్టివేసిరి:—

"ఇప్పుడవలంబించబడిన ఈనూతనభూప్రదానపద్ధతి విద్యావంతులలో వ్యవసాయక కుటుంబములకు చెందినవారలయొక్కగాని లేక గ్రామజీవితముతో సంబంధముగలవారలయొక్కగాని, లేక నిజ్మతనముండున్న వ్యవసాయ సంప్రదాయమందు కొన్నిగామెలిగిన వారలయొక్కగాని నిరుద్యోగలను పోగొట్టుటకు ఉపకరించిన ఉపకరించవచ్చునేమోగాని పొలముతో ఎట్టిసంబంధములేని వారలకు రుచించునాయనుపది చాలసందేహము"

కాబట్టి ఇట్టిపద్ధతులు "లోపయుక్తములు నిరుపయోగములు" అని నేనుమాత్రమే చెప్పటలేదు అవకాశము చాలనందుచే సర్.యం. విశ్వేశ్వరయ్యమున్నగు ఇతరప్రామాణికుల అభిప్రాయములను ఉల్లేఖించుటకు వీలులేకున్నను, ఈప్రణాళికను విమర్శించవలసినంత అవసరముకూడ లేకున్నను నీక్రిందిప్రశ్నలను వేయుచున్నాను:

౧. ఒకప్పుడు లక్నో విశ్వవిద్యాపీఠమునందు డాక్టరు రాధాకమల ముఖర్జీగారు మన విశ్వవిద్యాలయములలో నుంచి ప్రతియేటను వెడలు పట్టభద్రులసంఖ్య మహావేగమున వృద్ధియగుచున్నదనిరి. ౧౯౩౨లో ఆ విశ్వవిద్యాలయమందు ౧౪౦౦౦ మంది విద్యార్థులుండిరి: ఇప్పుడు ౨౦౦౦౦ మందికంటె ఎక్కువమందియున్నను ఆశ్చర్యములేదు. పరిస్థితులిట్లుండ, మీరు ఈ విశ్వవిద్యాలయములను తీసివేసెదరా లేక క్రొత్తవాటిని స్థాపించెదరా? వివేకముగల ప్రతినాగరికజనులు క్రొత్తవాటినే స్థాపించినది. అందరికి భూములనిప్పించవలెననిన ఎంతమారము సాగును?

౨. విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులకు భూమిలిప్పించదలచినచో, మెట్రిక్యులేట్లగతియేమి! ఈసంవత్సరము బెంగాలురాష్ట్రమందు ఒక్క మెట్రిక్యులేషను పరీక్షకే ౪౦౦౦౦ మందివిద్యార్థులు పోయియుండిరని ఇటీవలనే ప్రకటించబడినది. దామాషామీద ప్రతిరాష్ట్రమునను ౨౫౦౦౦ మంది మెట్రిక్యులేట్లు ఉందురనిలెక్కవేసినచో మొత్తముమీద ౧౦ రాష్ట్రములకును ౨౫౦౦౦౦ మంది మెట్రిక్యులేట్లు తేలుదురు. ఇందులో బర్మాతీసివేయబడినది సింధు, ఒరిస్సాలు ప్రత్యేకముగ లెక్కపెట్టబడలేదు. ఈ మొత్తమునకు సంస్థానములలోని మెట్రిక్యులేట్ల సంఖ్యకూడ ౧ లక్షను చేర్చుడు. అప్పుడు మొత్తము ౨౦౦౦౦ మంది కళాశాలల విద్యార్థులు పోను ౩౫౦౦౦౦ మంది మెట్రిక్యులేట్లు తేలుదురు. వీరలకందరికిని సరిపోవునంతభూమి పంచుటకులభించునా? ఇంతకును ఈఅంకెలు ఒకసంవత్సరమునకు మాత్రమే.

౩. ఈ ఇవ్వదలచినభూమి ఇప్పుడున్న ఆచారమువలనే, సంతతిలో విభాగము చేయుదురా, అట్లువిభాగము చేయుచో సరాసరిగ ౪ గురిలో విభాగముచేయగా ఒక్కొక్కరికి వచ్చుభాగము ఒక్కొక్కరి పోషించచాలునా!

౪. ఈపద్ధతిలో స్వయముగా సేద్యము చేసికొనుపద్ధతియా, కౌలుకిచ్చి చేయించుకొనుపద్ధతిరాజట్టినచో, దానికి ప్రతిక్రియఏమి? అట్టిపద్ధతివల్ల బెంగాలులోవలెనే జమీందారీపద్ధతి వలనకలుగుచున్న కష్టములు హైద్రాబాదులోను ప్రవేశించగలవు.

౫. రాజకీయముగచూచినను, అట్టిభూస్వాములు ఇప్పటిజమీందార్లు, దేశముఖులుమున్నగు వారలవలెనే భారతీయ సంఘమునకంతటికిని ఉపద్రవకరులుకారా? తుదకువారలు వినియెగనిరైతులను దాస్యమువమంచి పీడింపరా?

౬. నవనాగరికతవల్ల వచ్చినభోగములకై ఈక్రొత్త అబాదులలో వ్యయము చేయసాగినచో, అంతకంటె దుర్భాగ్యము ఒకటియుండబోదు. ఇంతకును ఒక్కొక్క ప్రదేశములో ఎంతమంది నివసించుటకు అవకాశములభించును? వారందరు ఒకచోట కలిసినివసించుచు, వృథాభోగములకై వ్యయము చేయుచుండరాదు ఏలనన, మనదేశమందు ౧౯౩౧-౩౨లో సగటున ప్రతివానిఆదాయము రూ ౭౨ లుండెను; అనగా రోజు ౧కి ౩౻ అణాలైనది. వారలు భోగము లనుభవించుటకు వీలులేకున్న, క్రమక్రమముగా పట్టణముల కెగబ్రాకుట తప్పదు. ఈచిక్కుసరణి తప్పించుకొనుటఎట్లు. కాబట్టి ఈ ప్రణాళిక ఆర్థికముగజూచిన లోపయుక్తమైయున్నది. రాజకీయముగజూచిన ప్రమాదకరమైయున్నది. సాంఘికముగనో నిరుపయోగము—అని దృఢముగా నమ్మి చెప్పుచున్నాను. అంతేగాక అచరణలో ఇదిసాధ్యమగుటయు సందేహమే.

* * *

ఇట్లు ఈప్రణాళికను విమర్శించినతర్వాత నేను ఊరకయుండజాలను. నేనుఇంకొక ప్రణాళికను సూచించెదను. పట్టభద్రులసంఖ్యావృద్ధియగుచున్నందుకు విచారపడుటచా ప్రణాళిక లక్షణముకాదు. ఇంకనుఎక్కువమంది పట్టభద్రులు వెడలవలెననియే నాకోరిక. ఈప్రణాళికను అయిదేండ్లుగాని, పదేండ్లుగాని అక్కరలేదు. ఈప్రణాళికను అమలుపరచువారు సదుద్దేశ్యముతో పూనుకొనుచో అయిదువారములు చాలును.

ఏదేశముగాని అభివృద్ధిచెందుటకు మూడువిధముల అభివృద్ధి అవసరమని సర్.యం. విశ్వేశ్వరయ్యగారు చెప్పినారు. ఆమూడువిధములెవ్వియన: [౧] సైద్ధానికము, [౨] పారిశ్రామికము వ్యవసాయపరిశ్రమయు ఇందు చేరును, [౩] సైనికము. మనకు మనదేశీయుల విద్యాభివృద్ధి కొక్కదానికిమాత్రము గ్రహపడుటకు చాలినంతవరకు గ్రాడ్యుయేట్లు లేరు, సప్రూకమిటీ వారిట్లు చెప్పినారు. "ప్రాథమికవిద్య దమపుటకు ఉయస్సుపొందుదు ౧౨ లేక ౧౪ వరకు పొచ్చింపవలెను. ఇక ప్రతిబాలుడును అథమపక్షము ౬ ఏండ్లు కొలమైనను బడిలో చదువుచుండవలెను. ఇట్లు చేసినచో ప్రాథమికవిద్య నేర్చుకొన్నవారికి మంచిదిట్టమైన పరిజ్ఞానముకలుగుటయేగాక ఆ నెమలు గ్రాజుయేట్ల నిరుద్యోగము తొలగగలదు. ఏలనన, వారలకు ఉపాధ్యాయపదవులు లభించగలవు." ఇంకను అనివేదికలో నిట్లున్నది: ప్రాథమికవిద్యలేని వారలున్నచోట ఆర్థికాభివృద్ధి, సేనప్రతిష్ఠాపనము దృఢముగ నిలువజాలదు. గావున ప్రాథమికవిద్యను రాష్ట్రమందంతటను వ్యాపింపజేయువలయునని మాయభిప్రాయము."

ఈప్రణాళికను అమలుపరచుటకు మనకు అథమపక్షము ౭ లక్షలమంది పట్టభద్రులైనను కావలెను. భారతదేశములో ౭ లక్షల గ్రామములుగలవు. మన నిజాంరాష్ట్రములోగూడ ౧౩౩ పట్టణములను వదలిపెట్టినచో ౨౧౬౯౨ గ్రామములుగలవు. రైట్ ఆనరబిల్ సర్ అక్బర్ హైదరిగారి దయవలన మన రాష్ట్రాదాయమునుండి ప్రతిఏటను ౨౦ లక్షలు మిగులుచున్నది, కాబట్టి మన నిజాంరాష్ట్రమునకే విద్యాబోధనకు, అథమపక్షము ౨౧౬౯౨ మంది పట్టభద్రులవసరమైయున్నది. మొత్తము భారతదేశమును గ్రహించినచో ౭లక్షల గ్రామములును, మొత్తము జనసంఖ్య ౪౦ కోట్లలో గ్రామవాసులును, చిన్నచిన్న పట్టణములందుండువారును కలిసి౩౫ కోట్లపైమలుసగలరు. అనగా గ్రామము ఒకటింటికి ౫౦౦మంది సగటున నుందురు. ఒకప్పుడు మదరాసురాష్ట్ర ప్రభుత్వ విద్యాశాఖ మంత్రిగనుండిన సర్. ఏ. పి. పాత్రోగారు ౫౦౦ మంది జనులుగల ప్రతిగ్రామమందును ఒకప్రాథమిక పాఠశాల యుండవలెనని చెప్పిరి.

ప్రతి పట్టభద్రునికి నెలకు రూ ౫౦ల జీతమిచ్చునచో దేశము మొత్తముమీద సంవత్సరమునకు ౪౨కోట్ల రూపాయలు దాదాపు ఈ చెప్పబడిన విద్యాప్రణాళికకుగాను ఆవసరమగును. ఈమొత్తమునుంచి బెదరుకొనవలదు. భారతదేశములో ప్రభుత్వముల వ్యయములిట్లున్నవి.

కేంద్రప్రభుత్వము	౧౨౧ కోట్లు
రాష్ట్రప్రభుత్వములు	౧౪౦ కోట్లు
సంస్థానములు	౬౦ కోట్లు
మొత్తము	౩౨౧ కోట్లు

ఈమొత్తమునకు పురపాలక సంఘములయొక్కయు, జిల్లాబోర్డులయొక్కయు ఖర్చులను కలిపినను ౦౦కోట్లను చేర్చునో, అంతేయుసంవత్సరము ౧కి ౪౦౦ కోట్లగును. కాబట్టి మొత్తముమీద ఇంకను ఆదాయములో ప్రతిశతిం౧౦ మాత్రమేగదా ఈప్రణాళిక కగుఖర్చు! ఇప్పుడున్న పాఠశాలలకు చేయబడుచున్న ఖర్చులను మినహాయించి ఈమొత్తములో కొన్నిమార్పుచేయవచ్చును. సాధ్యమగ గ్రామాలలోపోయి కొంపనుతేర్పరచుకొను పట్టభద్రులు భోటాజమీందారులగాక, సనాతనగ్రామమునకుండు నిజమైన గాంధి మహాత్ములవలె నుండగలరు.

పారిశ్రామికాభివృద్ధి సుద్విషయంపై పొందినవేంకొంపడిమాటి పట్టభద్రులకొక్క వేలకొలది మందిస్వవసాయములను అవసరమగును........ మనము ప్రతిసంవత్సరము ముడిపదార్థములనుండి పరిశ్రమలచే తయారుచేయబడిన సరకులను ౧౦౨ కోట్ల ౭౨ లక్షల రూపాయలవరకు దిగుమతిచేయుచున్నాము. దీనికిగాను మనము ౧౫౫ కోట్ల ౦౦ లక్షలరూపాయలవరకు ముడిపదార్థములను ఎగుమతి చేయుచున్నాము. ఇట్లుమనము, జార్జి బెర్నార్డుషాగారి వచనములో, మనదేశము చచ్చునంతవరకు నెత్తురుదీయుచున్నాము. ఎట్లన, "దిగుమతులకంటె మించిన ఎగుమతులుగల ఏదేశముగాని చచ్చునంతవరకు నెత్తురుకారుచున్నట్లే" అనివారు చెప్పినారు. మనము మన గ్రామములన్నిటిలోను పరిశ్రమలను నెలకొల్పినయెడల లక్షల కొలదిమంది నిరుద్యోగులగు పట్టభద్రులకు జీవనోపాధి దొరకుటయేగాక సర్. యం. విశ్వేశ్వరయ్యగారు చెప్పినట్లు మన జాతీయాదాయము సంవత్సరము ౧కి ౨౫౦౦ కోట్ల రూపాయలనుండి రూ ౫౦౦౦ కోట్ల రూపాయలవరకు పెంపొందగలదు........ఈ విషయమున ప్రణాళికను విశ్వేశ్వరయ్యగారి "ప్లాన్డ్ ఎకానమి" అనుపుస్తకములో ౧౫వ అధ్యాయములో చూడవచ్చును.

అన్నిటికంటె కడపట ఎన్నికొనినను, ముందుచెప్ప... నేమాత్రముగాని ప్రాముఖ్యతయందు తీసిపోని విషయము సైనికశిక్షణము. ఈవిషయమును ఇప్పుడు ప్రసక్తిలేకపోవుటయేగాక దీనినిగురించి చర్చించుటయు ప్రమాదమైనదే ఆగా వను తక్కువరకపు పోలీసు కానిస్టేబిలులను, సేవకులను గ్రహించుటకంటె పట్టభద్రులనే కేడెట్లను, సార్జెంటులుగను గ్రహించుట అపట్టభద్రులకేగాక ప్రభుత్వమువారికిని గౌరవము.

గ్రహచారఫలములు—మిథ విష్యత్తు

ధాతృసం॥ మార్గశీర్షమాసమునకు (౧౧బహమన్ నుండి ౧౦ ఇస్పందారు వరకు)

దైవజ్ఞ బి వెంకటరాజేశ్వర శర్మగారు,

శ్రీ విజయాంధ్రదీపిక పంచాంగ కార్యాలయము శంకరంపేట

అశ్విని, మాఘ, మూల నక్షత్రముల వారికి

బహమన్ ౧౧-౧౨-౨౨-౧౩-౧౪ తేదులలో స్త్రీసౌఖ్యమును, ధనలాభము, సుగంధ ద్రవ్యములననుభవించుటయు క్షీరపానమును తేది ౧౫-౧౬లో స్వదేహరక్తప్రదర్శనమును, శాత్రుభయమును, కార్యవిఘ్నమును, మనస్తాపమును ౧౭-౧౮ తేదులలో ప్రయాణమును మనస్తాపము దుఃఖమును, శిరోబాధయును రాజువలన, ప్రజలవలనభయమును, కలహమును గలుగును ౧౯-౨౦-౨౧-౨౨ తారీఖులలో బంధుమిత్రసమాగమమును, దైవభక్తి, విద్వత్సమాగలాభమును అర్థలాభమును, ౨౩-౨౪ ౨౫-౨౬ తేదులలో కడుపునకూలయును, క్రోధమును, ధనవ్యయమును అకాలభోజనమును, ప్రయాణము, చోరభయముగలుగును ౨౭ ౨౮-౨౯-౩౦ తేదులయందు ధనలాభము, గురుభక్తి సౌఖ్యము, జ్ఞానముగలుగును ఇస్పందార్ ౧వ తేదిన సంఘమునకు అధికారిగను విషభీతి దుష్టస్త్రీవలన కలహమును మున్నగునవి యగును ౨-౩-౪-౫ తేదులలో భోజనసౌఖ్యము స్త్రీసంభోగము ధనలాభము మనోత్సాహము గలుగును ౬-౭-౮-౯-౧౦ తారీఖులలో గర్భపువేదనయును. అగ్రహము పరపీడయును నీలవస్త్రధారణమును భయమును గలుగును

భరణి, పు, ఫ, పూషా, నక్షత్రముల వారికి

బహమన్ ౧౧-౧౨ తేదులలో మనస్తాపమును ప్రయాణము దుఃఖము శిరోబాధయు రాజువలన, ప్రజలవలనభయమును కలహమును గలుగును ౧౩-౧౪-౧౫-౧౬ తేదులయందు బంధుమిత్రసమాగమమును దైవభక్తి విద్వత్సమాగలాభము అర్థలాభము ౧౭-౧౮-౧౯ ౨౦ తేదులలో కడుపునకూలయును క్రోధము ధనవ్యయము అకాలభోజనము ప్రయాణము, చోరభయము ౨౧-౨౨-౨౩-౨౪ తేదులలో ధనలాభము గు భక్తి సౌఖ్యము విజ్ఞానమునుబొందుట ౨౫వ తేది ఒక సంఘమునకు కార్యాలాధికారిగను విషభీతి దుష్టస్త్రీవలన కలహము ౨౬-౨౭-౨౮-౨౯ తారీఖులయందు భోజనసౌఖ్యము స్త్రీసంభోగము ధనలాభము, మనోత్సాహము గలుగును ౩౦ బహమన్ ఇస్పందార్ ౧-౨-౩-౪ తేదీలలో గర్భవేదనము అగ్రహము పరులకపకారముచేయుట నీలవస్త్రధారణముగ లుగును ౫-౬-౭-౮ తేదులయందు స్త్రీ సౌఖ్యము, ధనలాభము సుగంధద్రవ్యముల ననుభవించుట క్షీరపానము ౯-౧౦ తారీఖులయందు స్వదేహరక్తదర్శనము రాజశత్రుభయము కార్యవిఘ్నము, మనస్తాపము మున్నగునవి గలుగును

కృత్తిక, ఉఫ ఉషా, నక్షత్రముల వారికి

బహమన్ ౧౧-౧౨-౨౨-౧౩-౧౪ తేదుల కడుపునకూలయును క్రోధమును, ధనవ్యయమును అకాలభోజనమును ప్రయాణమును చోరభయమును ౧౫-౧౬-౧౭-౧౮ తేదులలో ధనలాభము, గురుభక్తిసౌఖ్యము విజ్ఞానముబొందుట ౧౯-౨౦ తేదులలో ఒకసంఘమునకు అధికారిగను విషభీతి, స్త్రీవలన కలహము ౨౧-౨౨-౨౩-౨౪ తారీఖులలో భోజనసౌఖ్యము మనస్సు ఉత్సాహపూరితమైయుండుటయు ౨౫-౨౬-౨౭-౨౮-౨౯ తారీఖులలో గర్భవేదనము అగ్రహము పరులకపకారముజేయుట నీలవస్త్రధారణము, ౩౦ బహమన్ ఇస్పందార్ ౧-౨ తేదులలో స్త్రీ సౌఖ్యము ధనలాభము సుగంధద్రవ్యముల ననుభవించుట క్షీరపానము ౪-౫ తేదులలో తనదేహరక్తమును గాంచుట రాజ, శత్రుభయమును, తలచిన కార్యములు చెడుటయు మనోవ్యాకులతయును గలుగును ౬-౭ తేదులయందు మనస్తాపము, ప్రయాణము దుఃఖము, శిరోబాధ యు, రాజువలన, ప్రజలవలన భయమును, కలహమును గలుగును ౮-౯-౧౦ తారీఖులయందు బంధుమిత్రసమాగమము, విద్యాభక్తియు

ను విద్వత్సమాగలాభము, ధనలాభము గలుగును

రోహిణీ, హస్తా, శ్రవణ నక్షత్రముల వారలకు

బహమన్ ౧౧-౧౨-౨౨-౧౩-౧౪ తేదుల యందు భోజనసౌఖ్యము స్త్రీసంభోగము ధనలాభము మనస్సంతోషముగ నుండుటయు ౧౫-౧౬-౧౭-౧౮ తారీఖులలో గర్భవేదనము అగ్రహము పరులకపకారముచేయుట యును, నీలవస్త్రధారణమును, ౧౯-౨౦-౨౧ ౨౨-౨౩ తేదులయందున స్త్రీవలన సంభోగసౌఖ్యమును, ధనలాభమును సుగంధద్రవ్యములను సేవించుటయును విశేషక్షీరపానమును గలుగును ౨౪-౨౫ స్వశరీరరక్తమును గాంచుటయును రాజ, శత్రుభయమును కార్యవిఘ్నమును, మనోవ్యాకులతయును ౨౬వ తేది మనస్తాపమును ప్రయాణమును దుఃఖమును, శిరోబాధయును రాజువలనను ప్రజలవలనను భయము కలహమును మున్నగునవి గలుగును ౨౭-౨౮-౨౯-౩౦ తారీఖులయందు బంధుస్నేహిత దర్శనమును దైవతలయందు భక్తియును విద్వద్బృంద సమ్మేళనమును ధనలాభమును గలుగును ఇస్పందార్ ౧-౨-౩-౪-౫ తేదులయందు కడుపునొప్పియు క్రోధమును ధననష్టమును, వేళతప్పి భుజించుటయును, గ్రామాంతర ప్రయాణమును చోరభీతియును, ౬-౭ ౮-౯ తేదులయందున ధనలాభము గురుభక్తియు సౌఖ్యమును విజ్ఞానము నార్జించుటయును ౧౦ తేదిన సంఘమునకధికారిగను విషభీతియును బంధుకలహము మున్నగునవి (స్త్రీకలహము మున్నగునవి) గలుగును

మృగశిర చిత్త ధనిష్ఠా నక్షత్రములకు

బహమన్ ౧౧-౧౨-౨౨-౧౩-౧౪-౧౫ ఈ ఐదురోజులలో గర్భవేదనయు అగ్రహము, పరాపకారమును నీలవస్త్రధారణాసక్తియు భయమునుగలుగును ౧౬-౧౭-౧౮-౧౯-౨౦ ఈ రోజులలో స్త్రీసుఖమును ధనప్రాప్తియు సుగంధద్రవ్యాభిలాషయును క్షీరాన్నభోజనము ౨౧-౨౨ తేదులయందు స్వదేహరక్తమును గాంచుటయును శత్రుభయమును తలచిన కార్యమునకు విఘ్నమును మనోవ్యాకులతయు ను ౨౩ తేదిన మనస్తాపమును కారణాంతరప్రయాణము, దుఃఖమును, తలనొప్పియును భయమును, కలహమును ౨౪-౨౫-౨౬-౨౭ ఈరోజులలో బంధుస్నేహ దర్శనలాభమును దేవతారాధన మొనర్చుటయు, విద్వత్సంగమున పాల్గొనుటయు ధనలాభము ౨౮-౨౯-౩౦ ఇస్పందారు ౧-౨ ఈ ఐదుదినములయందు కడుపునకూలయును క్రోధమును, ధననష్టము, అకాలభోజనము, గ్రామాంతరప్రయాణమును చోరభయమును ౩-౪-౫-౬ ఈ తేదిదినములలో ధనలాభమును, గురుభక్తి సౌఖ్యము విజ్ఞానము నార్జించుట, ఇదిగలుగును,౭-౮, తేదులలో నొకసంఘమున కధికారితయు విషభీతి యును, స్త్రీలవలన కలహమును ౯-౧౦ రోజులయందు భోజనసౌఖ్యము స్త్రీసంభోగము రాజేయ కార్యమున ధనలాభమును మనస్సు అత్యుత్సాహముతో నుండుట

ఆర్ద్ర, స్వాతి, శతభిషము లకు

౧౧-౧౨ తేదులలో స్వరక్తమును గాంచుటయును నృపశత్రుభయంబులు, తలచినకార్యము కాకయుండుటయును, మనోవ్యాకులమును ౧౩ తేదిన మనస్తాపమును, గ్రామాంతరప్రయాణమును, దుఃఖమును తలనొప్పియును, భయము

ను కలహమునుగలుగును ౧౪-౧౫-౧౬-౧౭ బహమన్ తేదులలో స్నేహిత బంధుదర్శనలాభమును భక్తియును, విద్వద్బృందమున పాల్గొనుటయును చేయుచున్న పనులలో ధనలాభము ౧౮-౧౯-౨౦-౨౧-౨౨ తేదులయందున కడుపునకూలయును, క్రోధమును ధననష్టమును, వేళతప్పి భోజనము చేయుటయును ప్రయాణమును చోరభీతియును ౨౩-౨౪-౨౫-౨౬ తారీఖులలో ధనలాభమును, గురుభక్తియును సౌఖ్యము విజ్ఞానార్జనమును ౨౭-౨౮ తేదులలో నొకసంఘమునకు అధికారియు, విషభీతియును, బంధుకలహమును, యుద్ధభయము, స్త్రీవలనకలహమును, ౨౯-౩౦ ఇస్పందారు ౧ ఈరోజులలో భోజనసౌఖ్యమును స్త్రీసంభోగము ధనలాభమును మనస్సంతోషముగనుండుటయు ౨-౩-౪-౫-౬ తేదులయందు కడుపులోవేదన గలిగియుంటయు అగ్రహమును పరాపకారితయును నీలవస్త్రధారణాసక్తియును, ౭-౮-౯-౧౦ ఈతారీఖులలో స్త్రీసంభోగసౌఖ్యమును, ధనలాభమును సుగంధద్రవ్యములను సేవించుటయును విశేషించి క్షీరపాన మొనర్చుటయును మున్నగునవి గలుగును

పునర్వసు,విశాఖ,పూర్వాభాద్ర నక్షత్రముల వారికి

బహమన్ ౧౧-౧౨-౨౨-౧౩-౧౪ తేది రోజులలో బంధుమిత్రసమాగమమును, దైవభక్తియును విద్యత్సమాజమున పాల్గొనుటయు అర్థలాభము ౧౫-౧౬-౧౭-౧౮-౧౯ తేదులయందున కడుపునొప్పియు, కోపము ధనవ్యయము, అకాలభోజనము, ప్రయాణము,చోరభయమును ౨౦-౨౧-౨౨-౨౩ తేదులయందు ధనలాభము గురుభక్తి సౌఖ్యము, విజ్ఞానము నుపొందుట ౨౪ నాడు ఒకసభకు అధికారిగానుంటయు విషభీతియును, దుష్టస్త్రీవలన కలహమును ౨౪-౨౫-౨౬ తారీఖులలో భోజనసౌఖ్యమును స్త్రీ సంభోగమును, ధనలాభమును, మనసోత్సాహమునుగలుగును బహమన్ ౨౭-౨౮-౨౯-౩౦ ఇస్పందార్ ౧ తేదియు నుకలిసి మొత్తమైదురోజులలో గర్భవేదనయు ను అగ్రహమును పరాపకారితయును నీలవస్త్రధారణాసక్తియును ౨-౩-౪-౫-౬ తేదులయందున స్త్రీసౌఖ్యము, ధనలాభము, సుగంధద్రవ్యముల ననుభవించుటయును క్షీరపానము ను ౭-౮ తేదులయందు తన శరీరరక్తమును చూచుటయును, నృపశత్రుభయమును, తలచిన కార్యమునకు విఘ్నమును మనస్తాపము మున్నగునవి కలుగును ౯-౧౦ రోజులలో మనస్తాపమును ప్రయాణమును దుఃఖము శిరోబాధయును రాజువలన ప్రజలవలన భయమును, కలహములును గలుగును

పుష్యమి, అనూరాధ ఉ భా నక్షత్రములవారలకు

బహమన్ ౧౧-౧౨-౨౨-౧౩-౧౪ధనలాభము గురుభక్తియును, సౌఖ్యము విజ్ఞానమును పొందుటయు ౧౫-౧౬ తేదిన లోకసంఘమునకు అధికారియయి విషభీతియును, స్త్రీ కలహమును కలుగును ౧౭-౧౮ తేదిన భోజనసౌఖ్యమును స్త్రీ సంభోగమును, ధనలాభమును, మనసుత్సాహముగనుంటయును గలుగును ౧౯-౨౦-౨౧ ౨౨-౨౩ ఈ ఐదురోజులలో గర్భవేదనయును అగ్రహమును, పరాపకారితయు నీలవస్త్రధారణాసక్తియును గలుగును ౨౪-౨౫-౨౬-౨౭-౨౮ తారీఖులయందు స్త్రీసౌఖ్యము, ధనలాభము సుగంధద్రవ్యాభిలాషయును, క్షీరపానమును గలుగును. ౨౯-౩౦ తేదులయందు తనశరీరరక్తదర్శనమును, నృపశత్రుభయమును తలచినకార్యములు, కాకయుండుటయును, మనస్తాపమును ఇస్పందార్ ౧-౨ తేదులయందు మనస్తాపమును,గ్రామాంతరప్రయాణమునందుఃఖము శిరోబాధయును రాజువలన ప్రజలవలనను భయమును కలహమును గలుగును ౩-౪-౫-౬ తేదులయందున బంధుమిత్రసమాగమమును దైవతాభక్తియును విద్వత్సభలో పాల్గొనుటయును అర్థలాభమును ౭-౮-౯-౧౦ తేదులయందు కడుపునొప్పియును క్రోధము ధననష్టము, అకాలభోజనము ను ప్రయాణము, చోరభయము మున్నగునవి గలుగు

ఆశ్లేష, జ్యేష్ఠ, రేవతి ఈనక్షత్రముల వారికి

బహమన్ ౧౧-౧౨-౨౨-౧౩ తేదులయందు, భోజనసౌఖ్యము, స్త్రీ సంభోగము,ధనలాభము మనోత్సాహము, ౧౪-౧౫-౧౬-౧౭ తేదుల లో గర్భవేదనయు, అగ్రహమును,పరపీడయును నీలవస్త్రధారణమును, భయమును గలుగును ౧౮-౧౯-౨౦-౨౧-౨౨ తారీఖులలో స్త్రీ సౌఖ్యము ధనలాభము సుగంధద్రవ్యాభిలాషియై యుండుటయు క్షీరపానమును ౨౩-౨౪ తారీఖులలో తనశరీరరక్తము చూచుటయును రాజ, శత్రుభయము, కానున్న కార్యములకు విఘాతయును మనస్తాపమును ౨౫ తేదిన ప్రయాణమును మనోవ్యథయును, దుఃఖమును, తలనొప్పియును రాజువలన ప్రజలవలనభయమును కలహమును ౨౬-౨౭-౨౮-౨౯-౩౦ తారీఖులలో బంధుమిత్రసమాగమమును దేవతాభక్తియును,విద్వత్సమాజమున లాభమునకుపొందుటయును, అర్థలాభమును గలుగును,ఇస్పందార్ ౧-౨-౩-౪ తేదులలో కడుపునకూలయును క్రోధము ధనవ్యయము, అకాలభోజనమును ప్రయాణము, చోరభయమునుగలుగును ౫-౬-౭-౮ తేదుల లో ధనలాభమును, గురుభక్తియును సౌఖ్యము విజ్ఞానార్జనమును ౯-౧౦ తేదులలో నొకసభకు అధికారితయు విషభీతియును స్త్రీకలహము మున్నగునవికలుగును

[సూచన —ఈ గోచారఫలములన్నియును నాలమార్గమున శాస్త్రీయముగనే వ్రాయబడినవి గాన తమతమ యనుభవములకు సరిపడని తెలిపిన ముందుమాసమునకు ఇదేపద్ధతిన వ్రాయ ప్రయత్నింపుదును లేదేని మఱొకపద్ధతిన వ్రాయుచున్నాడను]

గోలకొండ కథలసంచిక

చందాదారులకు	వెల	రు	౧౦౦
ఇతరులకు	,,	,,	౨౦౦

అంధ్ర కర్నాటక లిపులు

ఈ అక్టోబరు ౨౬వ తేదీని దక్కను హైద్రాబాదులో మైసూరు ప్రొఫెసర్ కొంతయ్య గారు మాట్లాడు ఆంధ్రకర్నాటకభాషల సామీప్యతవలన వారి లిపులుకూడ ఒకటిగ నుండవలెనని చెప్పియుండిరి మంచిది! ఆంధ్రులకును కర్నాటకులకును సాహచర్యము మంచిదే కాని రెండుమూడువిషయములలో ఉభయుల మధ్య యీనడుమ అభిప్రాయభేదము లేర్పడినవి విజయనగరము ఆంధ్ర సామ్రాజ్యమా? కర్నాటకసామ్రాజ్యమా? యనియు బళ్లారి జిల్లాలో మూడులక్షలమంది తెలుగువారు మూడు తాలుకాలలో నివసించి యుండగా బళ్లారి జిల్లాయంతయు కన్నడభూమియేనని కన్నడులు వాదించుటయు, మైసూరురాజ్యములోని పదిన్నరలక్ష తెలుగువారి యోగక్షేమముల కై పాటుబడుచున్న యత్నములకు విముఖతజూపుటయు కారణములుగనున్నవి ఇవికాక వేరే యితర హేతువులు కనబడవు

భారతసాహిత్యపరిషత్తు హంసోద్యమము లుబయలుదేరినవి ఒక సంవత్సరమై భారతభూమి కంతకును ఒకేలిపియుండవలెనని వారిఆశయముగా కన్పట్టును అది దేవనాగరియో ఉర్దూలిపియో తెలియదు దేవనాగరియేనని వచించుటకే నాయకునికి ధైర్యము లేదు హిందూస్థానికి రెండులిపు లుండవచ్చునన్నప్పుడు ప్రాముఖ్యమైన రాష్ట్రీయభాషలకు వారివారి లిపులుంచుకొనుటకు సహజమైనహక్కు కలిగియుండును ఇరువదిఐదుకోట్ల హిందువులు తమ దేవనాగరీని పూర్తిగావదలి ఉర్దూలిపిని హిందూదేశము యొక్క ఏకలిపిగా నంగీకరించుట కొప్పుకొనరు ఏడుకోట్లసంఖ్యగల మైనారిటీ సంఘీయులు ముసల్మానులు భారతజాతీయత పేరిటయైననూ తమ ఉర్దూలిపిని వదలిపెట్టరు ఎన్నటికైనను హిందువులు దేవనాగరీని త్యజించి ఉర్దూ లిపి నవలంబింపవచ్చును కాని ముసల్మానులు దేవనాగరికి సమ్మతింతురనినమ్మలేము అందుకనియే దేవనాగరి ఉర్దూలిపులు రెండూ యుండవచ్చునను చున్నారు బాబూరాజేంద్రప్రసాదుగారు చెప్పినట్లుల మన కాంగ్రెసు (హిందూ) నాయకులు ప్రతి రాజకీయసమస్యలోను ముసల్మానులకు లొంగిపోవుచుండుట యనుభవసిద్ధము అసలు విషయమునకువత్తము దేవనాగరీ ఉరదూలిపులు రెండును భారతజాతీయవులనుట అసందర్భమైన మాటగాన రాష్ట్రీయలిపుల స్థిరత్వమునకై యోచింపవలెను ఆంధ్ర కర్నాటక లిపులు పూర్వము ఒక్కటిగానుండెడివి హళె [పాత] కన్నడలిపి] తెలుగులిపియేనని మరువరాదు కనుక శ్రీ కొంతయ్యగారి అభిప్రాయానుసారము కన్నడులు తమ ప్రాచీనలిపికై వచ్చుటసమంజసముగనుండునని నాయభిప్రాయము ఈవిషయమై ఆంధ్రులందరును దీర్ఘముగ యోచించి ఆంధ్ర కర్నాటక సమ్మేళనమునకై యత్నింతురుగాక!

— అంగీరసుడు

ఢిల్లిలో ఆంధ్రభవనము

ఆంధ్రులు భారతసామ్రాజ్య రాజధానియగు ఢిల్లీనగరములో ప్రఖ్యాతవంతులగుటఎట్లు! ఇది చాల ప్రాముఖ్యమైన సమస్య—ఢిల్లీలో "ఆంధ్రభవనము" నిర్మింపబడవలెనను ప్రధానోద్దేశముతో నెల్లూరు ఆంధ్రమహాసభా కార్యదర్శిత్వమును (౧౯౩౧ లో) స్వీకరించియుంటిని కాని అదిసాగలేదు ఇందుకు ఢిల్లీనగరమునకు పోవుచున్న తెల్గువారికి దానికి ఒకమైలులో పడిఎకరముల భూమినిఉచితముగా కొనుట మొదటిది, తర్వాత క్రమముగా దానిలో ఒకసత్రమును కట్టించుట ఒక గ్రంథాలయము, హోటలు, చాటికొంగనఘుల్లు, తోటపెర్పరచుటకు యోచింపవచ్చును. ఈ విషయమై నేను ఢిల్లీలో నున్నప్పుడు శ్రీ ముకోనుచ్చాకారిగారితో చెప్పితిని. మధ్యము ధనికులు భారతరాజధానికి తెలుగువారు తరుచుపోవుచుందురు ఒక చోటునివసతియుండుట మంచిదిగదా ఢిల్లీలో ఆంధ్రులకు నాయకత్వము కలుగుటనుగూర్చి ప్రతిఆంధ్రుడు యోచింపదగినదే ప్రస్తుతం బి నరసింహం, డాక్టరు పులకం సుందరం, జి వి కృపానిధి వంటి రాజకీయ నాయకులు ఢిల్లీలో ప్రముఖులుగానున్నారు ఎస్సెంబ్లీజరుగుసమయములో కా. నాగేశ్వరరావుపంతులు, వి వి గిరి ఎన్ జి రంగా ఆనరేబిల్ యనంతశయనంఅయ్యంగారు, సామివెంకటాచలంచెట్టి కుమారస్వామిరాజా [రాజాపాలెం రామచంద్రజిల్లాగారు రాజధానిలో వసింతురు కనుక "ఆంధ్రభవనము" ను గురించి ప్రతిఆంధ్రుడును యోచించి క్రియారూపమునకువచ్చునట్లు చేయుటవ్యవసరము

తెలంగాణా వార్తలు

సిరిసిల్లతాలూకా పైరుల ఫలితములు

మాఫీలు అవసరము

నేను ఈమధ్య నాటుపనియుండి సిరిసిల్లతాలూకాలో చాలగ్రామములు తిరిగితిని నేను చూచియు రైతులవలన వినియు చాలదుఃఖించితిని పంటలు గతసంవత్సరము లైదింటికంటెను అధ్వాన్నముగా పండినవి ప్రాగసపంటలు బాగాలేవు పోసి వరిపంటయైనను ఈవిధసంవత్సరములలోవలెనైనను పండినవాయనిన అదియూలేదు ఈసంవత్సరము చెరువులలోనికి నీళ్లు చాలవెనుకవచ్చినవి అక్షేపముఖు కొర్తులలో నీళ్లువచ్చుటచే అన్నియు మఘకార్తిలో అలుకన్ప్లఅయినవి మఘకార్తిలో అలుకన్ప్లఅయిన వరిపైరులకు విశేషము గాన్నాధులు క్రిమిబాధలు కలుగుట జగిపత్రి సిద్ధము అక్లే మున కార్తి అలుకుబ్ల వేయనికారణము న కాలదోషము పైరకు పట్టక తప్పునదికాదు వరిపైరులకన్నిటికి ఒక్కటేయైన మిగులకుండ తెగుళ్ళ పురుగులుతగిలి అధికనష్టమైనవి ఎన్నో తలఫుమాలుకూడ అయినవి తలఫుమాలు దరఖాస్తులు యివ్వబడి మాఫీలకొరకు ప్రార్థించుచున్నవి తలఫుమాలు మాఫీపొందుటకుగా ఈ పంటయొక్క పరిమితికి ఏకొంచము ఎక్కువయినా మాఫీ యివ్వబడునుగదా? ఇన్ని మాఫీసౌకర్యమునుండి తప్పినవి ఎన్నోకలవు నా టినష్టము ఎట్లుపూర్తికావలయును? పైగ కొరకు రైతులకు అయినవ్యయమును పెట్టినపెట్టుబడి, పంటలయొక్క మిగులుబడిపైన యాధారపడియున్న యతనియొక్కయు, కుటుంబముయొక్కయు, ఇతరులయొక్కయు జీవితవ్యయము అట్లుండ అనివార్యమైన నూమికిస్తు పెట్టుచెల్లింపవలయును దీనినుండి దాటుటకు తెరవేది సగముపంటయైనను పండలేదు కిస్తు చెల్లించుటకేమియులేదు అధికధరకే అప్పుతెచ్చి పైరుకై చేసినవ్యయము పెట్టిన పెట్టుబడిని తీర్చివేయుటకేమియులేదు అఖరుకు ఆమట కూడ కొరతయే ఇట్టుంట రైతు నిలువగలుగునెట్లు? ఆతని నీఘోరావస్థనుండి తప్పించుటకు మొత్తముమీదపై సాముదాయికమాఫీలవసరము దయామయులగు ప్రభుత్వమువారు మా బీదరైతులకు మాఫీలను ప్రసాదించి మమ్ము దుఃఖసాగరమునుండి తీరమునకు జేర్చుదురుగాక యని వినయపూర్వక ప్రార్థన

నీళ్లు చాల వెనుకవచ్చినవికదా ఇప్పుడేలికిన పైర్లు నష్టపడును అలుకకు ఊరకుండమనిన మఘకార్తిలో నీళ్లువచ్చినను అలుకవలయునను నియమము నిర్బంధముగానుండుటచే పైరుచేయక తప్పినదికాదు ఈనియమము నష్టదాయకము బాధాకరము తగినఫలితము కలుగక పోగా క్రమక్రమముగా దీనికిబదులు కృషిసంబంధమైన వేరేపని జేసుకొని జీవికకు తగినసంపాదనకై యత్నించుటకు అవకాశములేకుండ బోవుచున్నది ఈకష్టము నివారింపదగినది రైతుల క్షేమమున్నే కోరునట్టి మనదయామయ ప్రభుత్వమువారు ఈకాలపరిమితిని తగ్గించెదరుగాక!

ఒక రైతు

పావలాపంటకూడ లేదు

[స్వకీయ విలేఖరి)

సిరిసిల్ల: తేది ౨౯-౧౧-౩౬ ఫ

పైరుల ఫలితము

ఇట పంటలు ఏమాత్రము బాగుగా పండలేదు ఆబీ (వరి) పైరులు చెరువులలోనికి నీళ్లు చాల వెనుకవచ్చినకారణమున ఆలస్యముగా పైరుచేయుటచేత పైరులకు రోగములుతగిలి చాలా నష్టమైనవి కొన్నిటిలో పావలాపంటయినలేదు తలఫుమాలు దరఖాస్తులుపడి విచారణజరుగుచున్నది తక్కినవానిలో సగము పంటయైననులేదు

జూబిలీ జ్ఞాపకచిహ్నము కూలిపోవుట

ఇట మనప్రభువుగారి రజతోత్సవ జ్ఞాపకార్థము కొందరు న్యాయవాదులచేత కట్టింపబడిన కమాను కూలిపోయినది వేలమట వేసినది అది కూలినప్పుడు కమానుమీద కూలీలుపనిచేయుచుండిరి ఆకస్మాత్తుగా పగులుజూపుటను ఒకకూలిచూచి తక్కినవారికిచెప్పగా నందరు క్రిందికిదిగిరి వారు దిగుటకయితేదప్పగ ఒక్కసారిగ నేలగూలెను వారు జాగ్రత్తచేయనిచో బీదకూలీలకు చాలప్రమాదము కలుగుచుండెడిది గొప్పవిపత్తులను తప్పించుకొనినందుకు నిరుపేదలగుకూలీలకుఅభినందనములు

మున్సిఫుగారి తబాదిలా

స్థానికమున్సిఫుగారగు జనాబు మౌల్వీ గులాంమహమ్మదుసాహెబుగారు ఇచటినుండి జేరాకచోటికి మార్చబడిరి ఈరెండుకొలాలలోనే వారుసిరిసిల్లను వీడగలరు వీరు సత్స్వభావులు, నిష్పక్షపాతులు అందరిచేతను సమముగా ప్రేమింపబడినవారు

అయిదవ ఆంధ్రమహాసభకు విజ్ఞప్తి

పంచమాంధ్రమహాసభ మహబూబునగరం జిల్లాలోని షాదునగరంలో జరుగుచున్నందులకు నేను సంతసించితిని ఇదేజిల్లాలోచేరిన దేవరకదర గ్రామమునందు ఒక అనాథ విద్యార్థి గృహము ఏర్పరచి మొన్న దసరానాడు వార్షికోత్సవము జరిపిరి అనాథ సభయందు గౌరవకార్యదర్శియగు శ్రీయుత జి.యస్ కిష్టాగారు గతసంవత్సరం ౧౩౦ రూపాయీలు ఖర్చైనట్లు తెలిపిరి ఈసంస్థకు అయిదవ ఆంధ్రసభపక్షమున కొంతసహాయము అయినయెడల ఈ సంస్థకై పాటుబడువారు నిర్భయముగా కార్యము నడిపించగలరు తప్పక సహాయమగునని నేను నమ్ముచున్నాను

ఇట్లు
సూరంపల్లి శంకరయ్య
దేవరకదర

కీ॥శే॥ వామన్నాయకుగారు

తెలంగాణా జిల్లాలలోవిషాదము

నాల్గైదు ౧౩౦౭ గురువారమురాత్రి ౯ గంటలకు చిన్ననరం వామయ్యగారి అధ్యక్షతన ఘరఖునగరం [జాగీరు పేషక్కారీ] హిందూ ధర్మసమాజమువారు సమావేశమై విషాదతీర్మానము చేసిరి ఆనాటికి జన ఖాళీ

తెల్లమద్దిలో శ్రీరామకృష్ణాంధ్ర పఠనాలయ యాజమాన్యమున ప్రత్యేకసమావేశము ౧౦ నా ౧౩౦౭ నాడు జరిగి విషాదతీర్మానము చేయుటయేగాక నాయకుగారి ముఖ్యయితానుసారము మద్యపాన విసర్జనప్రతిజ్ఞను కూడ చేసిరి

ఖమ్మంమెట్టులో హరిజనపాఠశాల మూయబడెను సాయంకాలము పాఠశాలలో కీర్తిశేషుని ఆత్మశాంతికై ప్రార్థనలుచేయబడెను

౧౦వ ఆంధ్రరాష్ట్ర మహిళా మహాసభ

పాల్వంచ సంస్థాన వార్తలు
సంస్థాన తాలూకుదారు సా॥ గారికి వీడ్కోలు

[స్వకీయ విలేఖరి]

బూర్గంపాడు ౨౫-౧౧-౩౬

ఈసంస్థానమున షెలుగెండ్లనుండి, దర్పం తాలూకుదార్ పదవితో వసీఫాపొందినజనాబు మౌల్వీ ఖలీఫా అహమ్మదుసా॥ గారు తాలూకుదారుపదవి వహించి రైతుల యోగక్షేమములు తెలిసికొనుచు నూతన మార్పులనేకములు జరిగించిన మయుద్యోగమును విరమించి వెడలు సందర్భమున స్థానిక రైతు ప్రముఖులు, వర్తకులు, ఉద్యోగస్థులుకలిసి వారి గౌరవార్థము ౨౧వ తేదీన తహశీలుఆఫీసు ఆవరణమున గొప్పసమావేశము నుజరిపించి అల్పాహారముల నొసంగిరి రైతుసంఘపక్షమున వీడ్కోలు పత్రము సమర్పించబడెను పలువురుప్రముఖులు వారుసంస్థానమునకుచేసిన సేవను కొనియాడిరి తాలూకుదారు సా॥గారు తమకృతజ్ఞతను వెల్లడించిరి మరునాడువారు ఇ౦కు వెడలుసందర్భమున గుంపులగుంపులుగ చిన్న పెద్దలు ఉద్యోగస్థులు వీడ్కొల్పిరి

సదరునాజం సా॥ కోత్వాలిబహద్దరు వారి యాగమనము

వీరు నిన్నటిరోజున పాల్వంచముకాంకు విచ్చేసి యీరోజున యిక్కడదయచేసి సంస్థాన కచ్చేరీలన్నిటిని చూచివెడలిరి

భద్రాచలం ౧౦వ ఆంధ్రరాష్ట్ర మహిళాసభ

నవంబరు ౨౭ ౨౮ ౨౯ తారీఖులందు ఈసభ ఇందుకేర్పాటుకాబడిన మంటపమునందు సమావేశమైనది అధ్యక్షురాలుగా ఎన్నుకొనబడిన శ్రీమతి కనుపర్తి వరలక్ష్మమ్మగారు రాజాలకపోయినందున విద్యార్థి శ్రీమతి ఒత్తులకొమాక్షమ్మగారధ్యక్షతవహించి సభ జయప్రదముగా జరిగించిరి విద్యా సాంఘిక విషయములగురించి పెక్కుతీర్మానములు చేయబడెను విదుషీమణులు పెక్కురువిచ్చేసిరి ఉపన్యాసములు గానము నృత్యము, పుణ్యస్థలసందర్శనములు జరిగినవి ఈమన్నెప్రాంతములందు ఇదివరకే సభయు యిక్కడ జరిగియుండలేదు స్త్రీలే ముందంజవేసి యీప్రబోధమును కల్గించుట శుభసూచకము మార్గదర్శకము

కాగితపు కార్ఖానా పర్యాటు ప్రయత్నములు

కాగజ్‌నగరు [ఆదిలాబాదు] ... సెప్టెంబరు నుండి ఆదిలాబాదు కార్యస్థానముగరకు గల అడవిప్రదేశమును పట్టణరవి ప్రభుత్వ పాఠశాలలయు, భవనములను, నూతనముగా మసీదు మొదలగునవియు నిర్మింపబడినవనిరి కాగితపు పరిశ్రమాలయముకొరకు స్థాపించబడునట ప్రత్యేకమైన కార్యాలయము ఆసిఫాబాదు మండలాధికారియగు శ్రీయుత ... గారు ... ఈగ్రామమునకువచ్చి నిర్మాణకార్యము తయారుచేసినపద్ధతికి అనుకూలించిరి నూతనముగా కాగజ్‌నగరు గ్రామమనునగాము కూడా నిర్మించబడినవి అభూములపై ఇండ్లుకట్టుకొనుటకు నిరిపూరుప్రజలకు చెప్పుచు సాధ్యమైనంతత్వరలో ప్రభుత్వమునుండి సహాయము జరుగునని చెప్పిరి

సిరువెంకటరావుపేట, దుబ్బగూడెం మరియు కొత్తపల్లిగ్రామములవద్ద హాండ్లకుగూడా కొత్తగా గృహములనిర్మించుకొనుటకు చెప్పియున్నారు అసలభూములలో గృహములనిర్మించుకొనువారికి ప్రభుత్వమునుండి భూమి ఉచితముగా ఇవ్వబడునట మసీదుమరియు ఈదుగాలకు మాత్రము ప్రభుత్వద్రవ్య వ్రయముమునుండి నిర్మింపబడును కాగితపు పరిశ్రమాలయము నెలకొల్పబడిన, బీదవారలకు జీవనోపాధికి సౌకర్యముగానుండును

నదీప్రవాహములో ప్రాణాపాయములు

డై ౨౮ —

కొలదిరోజులక్రితము ఆసిఫాబాదుజిల్లాలో ప్రచండమైన వర్షముకురియుటచే కుంగపల్లియను గ్రామములోని ఘాట్ నది ఉప్పొంగినది కొందరుమనుష్యులు నదిదాటుటకు పోవుచు మధ్యనదిలోకి చేరునంతలో అకస్మాత్తుగా పొంగివచ్చినది వారిలోముగ్గురుమాత్రము బహుకష్టముతో ఈదుచు ఒడ్డుచేరగలిగిరి ఇరువురు చాలా అపాయమునకుపాలైరి ఒకరి శవముమాత్రము మట్‌పల్లి అను గ్రామమువద్ద ఇసుకలోను ఇంకొకరిశవము చించోలిలోను దొరికినవి పోలీసువారు తనఖీజరిపి పూడ్చించిరి

పునరుద్ధరణ ముఖ్యావసరము,

కొండుర్గు, బహమన్ —

ఈగ్రామము షర్గితాలుకాలోచేరి తాలూకా ప్రధానస్థానమునకు ౧౨ మైళ్లదూరములోగలదు గ్రామములో పారిశుధ్యమేమాత్రము బాగుగాలేదు పంచితీరుభావులును, పడకలును పునరుద్ధరణఅత్యవసరమైయున్నది. మసీదునుండి పాఠశాలకుపొప్పుదోవ మరీబాగులేకుండాయున్నది ఈగ్రామము రెండుభాగములుగా విభజింపబడి ఇరువురు పట్వారీలు ఏర్పరుపబడియున్నారు కొండుర్గునుండి నవాబుపేటకు వెళ్లునదకు బాటుగావెడిపోయినది. యిక్కడిప్రజలకు విద్యాభిలాష చాలాతక్కువ ఈగ్రామములో యొక ప్రాథమికపాఠశాల ౧౯౦ బాలురుగలది యున్నది, కాని ఈగ్రామజనసంఖ్యనుబట్టి యింకా వృద్ధికావలసిన అవసరముకలదు

దేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషా నిలయం

[స్వకీయ విలేఖరి]

హొల్కుంద

దేశోద్ధారక నిలయామనందు పునుమాగ్రామము ... ఆంధ్రభాషానిలయం ప్రారంభింపబడి ... సంవత్సరములు గతించినవి, ... [illegible]

మరట్వాడా వార్తలు

గుల్బర్గాలో కొద్దివర్షములకై

గుల్బర్గా, డై ౭ —

మృగశిరారంభమునుండి వర్షము గాని వర్షచిహ్నములుగాని గోచరముకాలేదు రైతులు ఒక అంగుళముపరకు పెరుగుటయు వర్షముముఖ్యమగునమయములోనకరియుటయు, తటపపడియుమునక్షిప్తపరిస్థితులు కొంతవరకు తగవచ్చునని నమ్మకముగలరు ఖరీపుపైరులపుడు జొన్నగార్లములు లేకుండెను ధాన్యముకూడా నిలువతెచుకొండెను ప్రస్తుతము పారిశుధ్యము బాగుగానున్నది రోగపీడసేమాత్రములేదు చలిప్రారంభించినది

యెల్బర్గాయిలాకాలో నిర్బంధితుడగునొక నేరస్థుడు డె ౨౭ తేదిన అటేడు భోజనముచేయుటకై చేతిబేడీలు తీయబడెను సమయముగాంచి పలాయనమైనాడు పోలీసువారిపరిశోధన జరుగుచున్నది

విద్యుచ్ఛక్తి నిరాటంకముగా పనిఇచ్చుచున్నది ౩౦౦ స్తంభములును, తీగెలవేయుటయు ను జరుగుచునేయున్నది కొన్నిస్థలములయందు ౩౦౦౦ను స్థాపించబడినది గుల్జారుహౌసులో ఒక "క్లాక్ టవరు" నియమింపబడునని తెలియుచున్నది ఈగ్రామముయొక్క ప్రాముఖ్యతననుసరించి వలయుసౌకర్యములు జరుగుచున్నవి ఈసలమునూబాహ ప్రధానస్థానమగుటచే జిల్లాలోకంటె మొదటనే ఇక్కడ ప్రారంభించాలని యుండెను

దీపావళి ఉత్సవము మహావైభవముగా జరిగినది అన్నిజాతులవారు ఐకమత్యముతో ఉత్సవములో పాల్గొనిరి

మలేరియా బాధ

రాయచూరు ౨౭ డై —

ఇట ప్రతిసంవత్సరము తప్పకుండా మలేరియావ్యాధి వచ్చుచునేయుండును గతసంవత్సరముకంటె అవసరమును అంగ్లేయవైద్యశాలలో ఔషధశాల తీర్చలేకపోయినది రోగులసంఖ్య పెరిగిపోవుచుండుటచే సివిల్ సర్జనుగారు, తాలూకాల వైద్యశాలలనుండి కొద్దికొద్దిగా మందులుతెప్పించినను చాలియుండలేదు ఇదియునుగాక ౫ ౧౦౦౦లు ఉచితముగా ఇచ్చుటకై కూడా మందులు తెప్పించబడెను నల్లాలున్నప్పటికిని అనవ్యాకృత్యములు చేయబడుచుండు బావులలోను, పాడుపడిన బావులనుండియును నీరుతీసికొని త్రాగుటకు సహితమువాడుచుండుటయే మలేరియాకు ముఖ్యకారణముగా పరిగణింపబడినది ఇక్కడికి మండలాధికారిగారు ఈబావులను పరిశుద్ధపరచుటకేగాక చాలాగట్టిగా స్వయపరిచినారు ఈమలేరియాకు రెండవకారణము గ్రామమునకు చుట్టు పైపుల కందకములుండుటయు వానిలోనీరునిలచి దోమలు మొదలగు విషక్రిములు వ్యాపించుటయు కూడా అయియున్నది అట్టికందకములను సరిచేయుచున్నారు ఇదేవిధముగ మలేరియారోగనివారణకార్యము చేయబడుచున్నది. పనులనుఇటీవల డౌరాగా విచ్చేసిన వైద్యశాఖాధ్యక్షులవారు చాలామెచ్చుకొనిరి నిజాంప్రభువరేణ్యుని రజతోత్సవచిహ్నముగా నిర్మింపతలచిన వసతిగృహము ప్రారంభింపబడినది

దని అర్యత్వలవారినికోరగా, ఏవిధోపసమాధానముచెప్పచుదట్ట్యియాయలేదని తెలియుచున్నది పగమువలయాలేవ అగ్రహము ఎందుకు ఎందే వానకుడిపి తయారైనంతవరకు ... ఉమన్నది సభ్యులు గ్రామములు ఏమియుచేయలేకున్నారు ఈవిచారము చూచియైనను దయచేసి ... గ్రంథాలయమునకు స్వాధీనిర్మాణమొనర్చిన ... [illegible]

కలుపు నివారణ శిబిరాలు

బీదరు, డై ౨౭

ఈసంవత్సరము ఈజిల్లాయందంతటను కలుపుల బోలన మించిపోయినది పభుత్వాధికారులుకూడా శక్తివంచనలేకుండా పాటుపడుచుండియున్నారు మొత్తముజిల్లాలో కల్పిత నివారణార్థము ఆరుకాంపులుస్థాపించబడినవి తరువాతనుండి మేతఏర్పాట్లు జరుగుచున్నవి క్యాంపులలోనీరు, ధాన్యముదుకాణములద్వారా చాలాచౌకగా ఏర్పాట్లుచేయబడుచున్నవి మండలాధికారిగారును తాలూకాధికారిగారును నిర్మాణశాఖోద్యోగులును నిర్మాణవిషయములలో చాలాశ్రద్ధ తీసుకొనుచున్నారు సుంకపుశాఖద్వారా ధాన్యము ఎగుమతిచేయుట పూర్తిగా నిర్మూలింపబడినది దీనిచేధాన్యము విదేశములకుపెళ్లుట ఆగినది మేత ప్రభుత్వపక్షమున క్రయముచేయబడి సరియైనధరకు భాగింపబడుచున్నది కలుపు క్యాంపులవద్దకె అధికారులుప్రతిరోజువచ్చి వారేకూలివాండ్లకు భత్యముపేయించుదురు ఇటీవలవర్షించుటచే రైతులలోగల ఆందోళనకొంత తగ్గుటయేగాక, పశువులకుకూడా కొంతఆధారము కలిగినది

బాలికల వినోదవన నిర్మాణము

కిష్టగి ౨౯ నవంబర్ —

ఈతాలూకా రాయచూరుజిల్లాలో నిజాం రాష్ట్రి చివరహద్దులోగలదు న్యాయస్థానభవనము నిర్మింపవలసిన అవసరముయున్నది ప్రభుత్వమునుండి నిర్మాణానుమతి ఒడసినటులకూడా తెలియవచ్చుచున్నది

సందులలో పారిశుధ్యమత్యవసరమైయున్నది రాచబాటలలో పారిశుద్ధ్యలోపమేమియు లేదు. నిజాంప్రభువరేణ్యుని రజతోత్సవచిహ్నముగా రు౨౦౦౦౦ల వ్యయముతో నొకబాలికల వినోదవనమునిర్మించనైనది ఈవనముతహశీలువారి యాజమాన్యమునకలదు వనమునకుశ్రద్ధతో చూచుటకు ప్రత్యేక యాజమాన్యమవసరము

ప్రభుత్వపక్షమున నొకమరుగుదొడ్డు నిర్మింపబడుట ముఖ్యావసరమైయున్నది ఈ గ్రామముయొక్క జనసంఖ్య ౫౦౦౦లు వీరిలో౧౦౦౦ మాత్రమే ముసల్మానులు ఈప్రదేశముసముద్రభాగమునకు ౨౦౬౦ అడుగులఎత్తులోగలదు పారిశుధ్యము బాగుగానున్నది జిల్లా ప్రధానస్థానమునకు ౧౦౫ మైళ్లదూరమున నుండును

వేమనగ్రంథాలయ వార్షికోత్సవము

ఈనిలయపు పదునాడవ వార్షికోత్సవము మంగళవారము(౧-౩-౧౯౪౬ఫ/౮-౧౨-౩౬) నాడు సాయంత్రము గం॥ ౫-౩౦ లకు శ్రీయుత శాటికొండ అనంతరెడ్డి బి ఎ బి ఎల్, ముఖ్తార్ బెం, ఆత్మకూరు సంస్థానముగారి అధ్యక్షత క్రింద వాంపల్లిలో శ్రీయుత అక్కినేపల్లి జానకిరాంరావు, వకీలుగారి గృహావరణమునందు జరుగును స్త్రీలకు ప్రత్యేకస్థలము కలదు

కార్యక్రమములో

వేమన జీవితముగూర్చి శ్రీయుత సురవరం ప్రతాపరెడ్డి బి ఏ బి ఎల్ గారి ఉపన్యాసము గ్రంథాలయ నిర్వహణముగూర్చి శ్రీయుత ఇల్లెందల సీతారామారావు ఎం యస్ సి గారి ఉపన్యాసము శ్రీయుత ఎం వాసుదేవరావు గారిచే ప్రహసనము బాలికల సంగీతముగలవు

ప్రభుత్వపుభీమాశాఖ

ప్రభుత్వమువారి భీమాశాఖను హైదరాబాదు పయనీరు ఇన్సూరెన్సుకంపెనీకి ఒప్పజెప్పునట్లు నిజాంప్రభుత్వముకారు అలోచించుచున్నారని కొన్నిచోట్లగల వదంతి నిరాధారమని ప్రభుత్వప్రకటనశాఖవారి "ప్రెస్సునోటు" ఒకటి తెల్పుచున్నది

ఆయుర్వేదమునకు సహాయము

రైట్ ఆనరబిల్ సర్ అక్బరుహైదరి గారి వాగ్దానము

నిజాంఆయుర్వేద సదర్ దవాఖానాయొక్క రెండవవార్షికోత్సవము ౨౫ నవంబరు బుధవారమునాడుసాయంకాలము సుల్తానుబజారులోని దవాఖానామందిరములో ప్రభుత్వార్థిక శాఖామంత్రియగు రైట్ ఆనరబిలుసర్ అక్బరుహైదరుగారిఅధ్యక్షత అద్భుతముగ జరిగెను పెద్ద పామియానాలో విద్యుద్దీపాలంకృతరణ వైభవములో నవాబ్ నాజిరయారుజంగు, మాషూకు యారుజంగు రహమతుయారుజంగు రాజా షన్నాలాలుపీటి దిగాజ్ బహద్దరు యస్ అనవముదయ్యంగారు మున్నగుపెద్దలు కూడియుండిరి.

ప్రార్థనానంతరము నవాబ్ నాజిరయార్జంగుగారు అధ్యక్షునిప్రతిపాదించుచు మొదట ఈదవాఖానాకు బరాదప్రిన్సుగారుప్రారంభోత్సవము జరిపిరనిచెప్పిరి. శ్రీపతిరావు పల్నిట్కరుగారు బలపలచుచు, ఉస్మానియా విద్యాపీఠమూలస్థాపకులగు సర్ అక్బర్ గారిదృష్టినిఆయుర్వేదముపైపుమరల్చిరి అంతసర్ అక్బరుగారుఅధ్యక్షపీఠమలంకరించ పూలమాలవేయబడెను

పిమ్మటగతవత్సరనివేదికచదువబడెను నిజాం దినాలో మొదట ఆయుర్వేద పాఠశాలవాడ్యమునుప్రాశస్త్యమును చెప్పచాకయైన ఆయుర్వేదము ప్రోత్సహించిన గ్రామములలో వైద్యసమష్టాలనుకివృగతీరునటికి ఇప్పుడు సదర్ దవాఖానాకుఔషధీవనమునకై విశాలస్థలము కొనవలెనినికోరబడెను దీనికంతయు ప్రభుత్వసహాయముఅవసరమని విన్నవించుకొనబడెను గతసంవత్సరమీద దవాఖానాలో ౧౮౦౦ మందికి చికిత్స చేయబడెను అందు ౩౨౬౦౦మందికి ఉచితముగ చికిత్సచేయుటకై రూ౭౩౨౮—౧౦—౦లుఖర్చయ్యెను ౨౦మంది విద్యార్థులు వైద్యశాస్త్ర మభ్యసించుచున్నారు కార్యనిర్వాహకవర్గము వారుసత్వరమున ౩౦౦ సార్లుసమావేశమైరి కళాశాలప్రిన్సిపాలుగారు డాక్టరుహేమ సుభ్రాయశాస్త్రిగారు వైస్ ప్రిన్సిపాలుగారు డాక్టరుతిమ్మరాజాగారు

పిమ్మటనివేదిక చదువబడినతరువాత అధ్యక్షులవారు ఉపన్యసించుచు తాము ప్రాచీనభరతముతో ఆయుర్వేద విధానముయొక్క ప్రాశస్త్యమును మెచ్చగలమనియు, తమ నొకసారి ఆయుర్వేదమువల్ల లాభముకలిగెననియుచెప్పిరి ఆయుర్వేదము సంఘసేవకు కొందమ్మసకల్యమను సమర్పించెనుచు హైదరాబాదులో సుప్రసిద్ధులగు హకీం హరిగోవిందజీగారిని అర్యసమాజీయులగు పండిత గయాప్రసాదుగారిని పేర్కొనిరి ఆయుర్వేదము తప్పక ప్రోత్సాహముపరక్షమైనది అసంగతి ఎప్పుడును సర్ అక్బర్ గారిదృష్టిలోగలదు సాధ్యమైనంత త్వరలోనే దానికిసహాయము చేయగలమనిరి ఇతరవిధానములు చేయజాలనిపనినిదరిద్రులకును అందుబాటులోనుండు ఆయుర్వేద యునానీ విధానములు చేయగలవనుమాట నిజమే వైద్యులు నేర్చుకొన్న గొప్ప విషయములు నన్నిటిని కాలగర్భమున నశించకుండచేయుటకై ప్రజలందరికిని తెలుపవలెను తాము ఆయుర్వేదమునకు ప్రోత్సాహము నిప్పించుటయేగాక ఇతరులచేత ఇప్పించగలమని చెప్పి ముగించిరి

పిమ్మట ఆయుర్వేదమును ప్రశంసించుచు సర్ అక్బర్ గారిస్తుతిచేయు పద్యము చదువబడి పిమ్మట ప్రభువుకొరకు ఆరోగ్యైశ్వర్యములను కోరు ప్రార్థనతోను సభ సమాప్తమయ్యెను.

గోలకొండపత్రిక

ధాత నామసంవత్సర కార్తీక బ॥ ౫

సోమవారము

రైట్ ఆనరబుల్ ఆర్థికమంత్రిగారివాగ్దానము

నిజాం ఆయుర్వేద సంఘ సదస్యులు ... పరిపాలకులు మన ఆర్థికశాఖామంత్రియగు రైట్ ఆనరబుల్ నవాబ్ సర్ అక్బర్ హైదరీనవాజ్ జంగుగారిని భయసంస్థయొక్క ద్వితీయ వార్షికోత్సవము నకు అధ్యక్షులనుగ నాహ్వానించి ఆయుర్వేదాభిమానులకు ఒక సంతోషసందేశము విని ఆనందించు భాగ్యము కలిగించినవారైరి. రైట్ ఆనరబుల్ సర్ అక్బర్ హైదరీగారు ఆసందర్భమున ఇచ్చినఉపన్యాసమును ఆయుర్వేదాభివృద్ధికోరు రాష్ట్రీయులకు సద్భావముతో చేసినవాగ్దానముగ భావించుచున్నాము.

మొదటినుండి తుదివరకును, గౌరవనీయులగు మంత్రిగారు నిష్కపటముగ మనసిచ్చి మాట్లాడిన ట్లేకనబడుచున్నది. వారే స్వయముగ ఆయుర్వేద వైద్యవిధానమువలన లాభముపొందియున్నట్లు తెలిపిరి. ఆయుర్వేదవిధానము పటుత్వముగలదికాదని పాశ్చాత్యవైద్యవిద్యాభిమానులు కొందరు తలచునట్లు వీరు తలచుటలేదు. వీరికి ఆయుర్వేదవిధానపటుత్వమునుగురించి లేశమైనను సందేహములేదు. అంతేగాదు, అందరికిని తెలిసియుండవలసినట్టివియు, వైద్యశాస్త్రములకెక్కదగినట్టివియు అగు వైద్యవిషయములెన్నియో ఆయుర్వేద పండితులకు తెలిసియున్నవి, వాటిని కాలగర్భమున నశించకుండసంరక్షించుటకై ప్రాచీన సంప్రదాయానుసారము సంపూర్ణరహస్యములుగ నుంచక లోకమందు ప్రచారమునందునట్లుచేయవలెననిమంత్రివర్యులుఆయుర్వేదపండితులకు హితోపదేశముచేసెను కనుకమనరాష్ట్రీయులు ఆయుర్వేదపక్షపాతులుఆయుర్వేదాభివృద్ధికై ఎవరియు ప్రోత్సాహము కొరకు ప్రభుత్వముంగా ఎవరితో మొఱపెట్టుకొనవలెనాఅని ఇక నిరాశపడ నవసరము లేదని తలచెదము. ఆయుర్వేదము ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహమునకు అర్హమైనదని చెప్పి, దానికి సహాయముచేయుటకు సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నించగలమని రైట్ ఆనరబుల్ సర్ అక్బర్ హైదరీగారు తుదకు వాగ్దానముచేసినప్పుడు ఇక భయమెందుకు? ఇప్పుడు ప్రజలు చేయవలసినదంతయు వాగ్దానమూలముగ ఆయుర్వేదమునకు సాధ్యమైనంత ఎక్కువసహాయము లభించునట్లు ఈమంత్రివర్యునికి చేయూతనిచ్చుచు ప్రజాభిప్రాయమును సుముఖము చేయుటయే.

ప్రజాభిప్రాయము మంచిబలముతో సర్ అక్బర్ గారి వాగ్దానమునకు జను కూడినప్పుడే ప్రోత్సహించిననేగాని సాధ్యమైనంత ఎక్కువలాభము ఉండజాలదని మేమునిరాధారముగ చెప్పుటలేదు. సర్ అక్బర్ గారు ఉపన్యసించుచు తాము ఇదివరకునుండియే ఆయుర్వేదమునకు సహాయముచేయువిషయమును ఆలోచించుచుంటిమనిరి. కాని ఇంతకాలముగా వారిసద్భావమును ఆచరణలో పెట్టువిషయమున గలిగిన ఆటంకమేదో యుండవలెను. అట్టిఆటంకములు లేకుండ ప్రజలసహకారము కార్యమును సాధించగలదని మానమ్మకము.

హైదరీగారికృపవలన ఆయుర్వేదమునకు ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయుచున్నయెడల, మొత్తముగా ప్రజలయొక్క ఆరోగ్యరక్షణావిధానములోను, వైద్యవిధానములోను ఆయుర్వేదమువల్లపొందుటకు సాధ్యమగునంతలాభమంతయు దానివలన వచ్చునట్లు అగినస్థాన మేర్పరచెదరని నమ్మవచ్చును. ఎట్టినను వ్యయముచేయబడు ద్రవ్యమునుండి మొత్తముమీద ప్రజలకు సాధ్యమయినంత ఎక్కువలాభమువచ్చునట్లు శ్రద్ధవహించదగును.

కీ॥ శే॥ కే. లక్ష్మిబాయమ్మగారి అకాలమరణము

దుఃఖసభ

ప్రాతవిద్యార్థినీ సంఘపక్షమున ౨౨-౧౧-౩౬ శనివారం సాయంకాలము ౪ గం॥ సభ సమావేశమాయెను. శ్రీమతి జి. సరస్వతమ్మగారు అధ్యక్షతవహించిరి. శ్రీమతి టి. ప్రేమలతాదేవిగారు, కె. వేంకటరమణమ్మ శ్రీమతి కె. లక్ష్మిబాయమ్మగారి అకాలమరణమునకై విచారించుచు ఆమెయందున్న మంచిగుణములను వెల్లడిచేయుచు ఆమెపాఠశాలకు చేసినసేవను కొనియాడుచు ఇట్టి సద్గుణములుగల సోదరీరత్నమును యింతస్వల్పకాలము గోలుపోవుట మనయొక్క దురదృష్టమని ఉపన్యసించిరి. ఆమె ఆత్మశాంతికై ప్రార్థించిరి. తమసరి శ్రీమతి అధ్యక్షురాలు లక్ష్మిబాయమ్మగారిని విద్యార్థినీ దశదాటినప్పటికిని, గృహసంబంధమైన చిక్కులెన్నియున్నప్పటికిని, విద్యయందామెకున్నయాశ అపారమనియు, దేశసేవయందభిమానము మెండనియు నుడువుచు, కీ.శే.రాలి ఆత్మశాంతికై సభ్యురాండ్రందెల్ల ౫ నిముషములు నిశ్శబ్దముగానుండి భగవంతుని ప్రార్థించుమనిరి. సోదరీమణులెల్లరు యట్లుగావించిరి. అంతటితో సభముగిసెను.

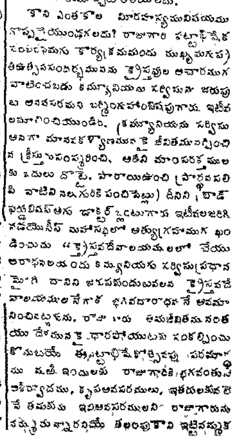
కె. వేంకటరమణమ్మ

చందాదారులకు

తమ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములలో ఖాతానంబరు తెలుపవలెను. లేదేని జవాబు ఇవ్వబడదు. తమ లేఖలు మేనేజరు పేర వ్రాయవలెను.

ఎడ్వర్డు చక్రవర్తిరాజ్యము వదలుకొను సందేహస్థితి

తానువరించినస్త్రీని వివాహమాడుటకు వారిపట్టుదల—మంత్రులప్రాతికూల్యము

రాజా ఎడ్వర్డుచక్రవర్తి

రెండుమూడు నెలలనుండి బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు గతసంవత్సరారంభమున రాజ్యాధికారమునకువచ్చిన రాజా ఎడ్వర్డుచక్రవర్తి గారి పట్టాభిషేక మహోత్సవమును గొప్పవైభవముతో జరుపుటకై సర్వసన్నాహములను చేయించుచుండిరి. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమందుచేరిన అన్నిదేశముల పత్రికలయందును ఈసన్నాహముల వర్ణనలు లేనిరోజులు ఈరెండుమూడు నెలలకాలములో చాలతక్కువయని చెప్పవచ్చును. మన భారతదేశ రాజధానియగు ఢిల్లీలో చక్రవర్తిగారికి ఢిల్లీదర్బారును చాలవైభవముగ జరుపుటకై ఇండియాప్రభుత్వమువారు ఏర్పాట్లుచేయుటకు ప్రారంభించినవనీ జరుపుచున్నారు. కాని ఇపుడు ఈక్రొత్త ఇంగ్లీషు నెల డిసెంబరు అడుగుపెట్టినదోలేదో, ఇంతలోనే పట్టాభిషేక మహోత్సవసంతోషము కలుషితమైనది. అసలు ఎడ్వర్డురాజుగారు రాజ్యమువదలుకొని పోవలసివచ్చునేమోయను సందిగ్ధావస్థ ఏర్పడినది.

మన ఎడ్వర్డుగారు రాజ్యాధికారమునకువచ్చునప్పటికి వారింకవివాహమై యుండలేదు. పట్టాభిషేకములో ప్రక్కనరాణి యుండవలెనుగదా! కాబట్టి పట్టాభిషేకప్రశ్నతో వివాహప్రశ్నతో ఉదయించినది. ఈ వివాహప్రశ్నపాషాణమునకు పట్టాభిషేక సమస్యాసౌకర్యము కొట్టుకొని భగ్నమగునేమోయని బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములోని అన్నిదేశములందును ప్రభుత్వములు ప్రజలు ఆత్రముతో సంశయించుచున్నారు. ఈసందర్భమున ఎడ్వర్డుగారి ప్రకృతినికొంత గమనించవలెను. వారు మొదట రాజ్యాధికారమును స్వీకరించుటకే అంతఇష్టపడలేదు, తాను రాజుగావలెనను అభిలాషయే వారికి పట్టింపుగలేకుండెను. వారు రాజవంశమున పుట్టినను నిరాడంబరులగు సామాన్యులప్రకృతిగలవారు. రాజుయొక్కహోదాను నిలుపుకొనుటకై పాటించవలసిన ఆచారసంప్రదాయములన్నియు వారికిలేనిపోని బంధకములు. కనుక అట్టివారికి గొప్పరాజవంశమందు పుట్టినవ్యక్తిపై మనసుబడకనుండుట ఆశ్చర్యముకాదు. వారు. అమెరికాదేశీయురాలగు సింప్సనుఅను వానిభార్యను చిరకాలముగ ప్రేమించి యుండిరి. ఈసింప్సనుసతి రాజవంశములో జన్మించినదికాదు. పైగా ఆమెఇదివరకే ఇదువురను వివాహమాడి ఇద్దరినికూడ వదలివేసియున్నది. మొదటిసారి వదలివేసినభర్త సింప్సనుఅను నతడు, ఆతనిచేతనే వదలిపెట్టబడియుండెను. అతనునాయామెకు ఒకపత్రికుడు. ఇట్టులున్న బ్రిటిషు పౌరసత్వమైనను లేదు. కాని ఎన్ని ప్రతిబంధకములున్నను ఎడ్వర్డుఆమెనే వివాహమాడుటకు నిశ్చయించుకొనియున్నట్లు తమసుముఖముగా తెలిపినవని అమెరికాలోనిపత్రికలు కొంతకాలమునుండి ప్రకటించుచున్నవి. ఇంతవరకును బ్రిటిషుపత్రికలు ఈవిషయమును తెలియకయో తెలిసినను అట్టివార్త ప్రకటించుట తమరాజుగారి హోదాకు ప్రతిష్ఠకుతగినది కాదని తాము తలచిరో (వివాహమాడదలచిన రాజుగారికి అట్టిప్రతిష్ఠ మున్నగునవి అడ్డమువచ్చునట్లు కనిపించుటలేదు) ఆవార్తను ప్రకటించినవార్తను "రూటరు" మహాశయులవారు ఇండియాకుపంపుదురా? కనుక భారతదేశపత్రికలకుకూడ ఈముచ్చట తెలియలేదు.

కాని ఎంతకాల మీరహస్యమువిషయము గొప్పనైయుండగలదు? రాజుగారి పట్టాభిషేక సంబంధమగు కార్యక్రమమందు ముఖ్యమగు పవిత్రోత్సవసందర్భమునను క్రైస్తవుల ఆచారముగ పాటించబడు కమ్యూనియను సర్వీసును జరుపుట అనవసరమని బర్మింగహాంబిషపుగారు ఇటీవల ఆలోచించియుండిరి. (కమ్యూనియను సర్వీసు అనగా మానవకళ్యాణమునకై జీవితమునర్పించిన క్రీస్తునుసంస్మరించి, ఆతని మాంసరక్తములకు బదులు రొట్టె, సారాయిఉంచి ప్రార్థనచేసి వాటిని నలుగురికి పంచిపెట్టుట) దీనిని బ్రాడ్ ఫర్డుబిషప్ అగు డాక్టర్ బ్లంటుగారు ఇటీవలజరిగిన డయొసీస్ మహాసభలో అత్యుగ్రహముగ ఖండించుచు "క్రైస్తవదేవాలయములలో చేయు ఆరాధనలందు కమ్యూనియను సర్వీసుప్రధానమైనది దానిని జరుపకుండుటవలన క్రైస్తవదేవాలయములనేగాక భగవదారాధననే అవమానించినట్లగును, రాజుగారు తమజీవితమునంతయు దేశమునకై ధారపోయుటకు సంకల్పించుకొనుటయే ఈపట్టాభిషేకోత్సవపు పరమార్థము మరి. ఇందులకు రాజుగారికి భగవంతుని ఆశీర్వాదము, కృపఅవసరములు, ఇతరులకువలెనే తమకును ఇవిఅవసరములని రాజుగారును నమ్ముచున్నారనియే తలంపుకాని ఇట్టినమ్మక

మున్నట్లు. తమ శక్తిమత చర్యలలో తగునివర్తనము [illegible]

అనిభావించిరి. ఇదిజరిగిన ఆరువారములకు ఈ వర్తమానములతోటి గ్రుడ్డుపనుల గొట్టుబడినది. బ్రిటను లోని గొప్ప యిలందలి ఆ గొప్ప పత్రికలు సంపాదకీయములలో డాక్టరు బ్లంటుగారి వచనములను ప్రామఖ్యమిచ్చినవి. పెచ్చురించుచు అమెరికాపత్రికలలో రాజుగారి వివాహము విషయము పై వచ్చినవదంతులను నిదర్శనముగా ఎత్తిచూపినవి. "యార్క్‌షైర్‌ పోస్టు" అనుపత్రిక "రాజుగారి రాజ్య వ్యవహారములను వ్యక్తిగతజీవితమును విడదీయుటకు వీలు కాదు" అని వ్రాసెను. "యార్క్‌షైర్‌ అబ్జర్వరు" అను పత్రిక "రాజుగారు తమ జీవితమునంతయు సామ్రాజ్యక్షేమమునకై అర్పించ సంసిద్ధులుగనుండవలెనని డాక్టరుబ్లంటుగారు చేసిన సూచన ఈ కాలమునందు ఎంతముఖ్యమైనదో రాజుగారు గ్రహింపకున్నారని మాయభిప్రాయ" పలువురు భయపడుచున్నారు. రాజుగారి వ్యక్తిగత జీవితమువిషయమై రాజుగారికిని మంత్రులకును వివాదమేర్పడిన, అది ప్రధాన జ్య సమస్యగా పరిణమించిన దేశియులకందరకును విచారము. అత్యంతగను విస్మయకరము" అని వ్రాసెను. "మాంచెస్టరు గార్డియను" పత్రిక "గడచిన శుక్రవారము (౨౭ వ నవంబరు) జరిగిన మంత్రివర్గ సమావేశమున ఈ సమస్యను (రాజుగారి వివాహ సమస్య) గురించియే చర్చజరిగినదని తోచుచున్నది. బ్రిటిషుసామ్రాజ్య క్షేమమునకు సంబంధించిన కొన్ని విషయములందును రాజుగారు మంత్రులసలహాలను స్వీకరించుట అవసరము కాదా అను సమస్య పై మంత్రివర్గమువారు చర్చించిరని ఊహించుచున్నాము" అని వ్రాసెను. కాని బ్రిటను ప్రధానపట్టణమందలి ప్రసిద్ధపత్రికలు బ్లంటుగారి ఉపన్యాసమునకు ప్రాముఖ్యమిచ్చినను దానిపై సంపాదకీయవ్యాసము వ్రాయలేదు.

అయినను ఇదొక అనుమానము స్పష్టపడుచున్నది. మాంచెస్టరు గార్డియను వ్రాతలను చూచిన రాజుగారు అమెరికాస్త్రీ సిమ్సును వరింప నిశ్చయించుకొనవలెనని సంగతి నిజమేననియు, ఈ సంగతి బ్రిటనులో ఇదివరకే చాలారోజుల క్రిందటనే తెలిసియుండవలెననియు దృఢమైన అనుమానము కలుగుచున్నది. లేనిచో డిసంబరు ౨ వ తేదీ నాటికే బ్రిటిషు మంత్రివర్గము ఈ వివాహ సమస్యను గూర్చి ఆలోచించుచుండెనని మాంచెస్టరు గార్డియను తెలుపుటకు అవకాశమెట్లు కలిగెను? బ్లంటుగారి వచనములకు పత్రికలు వ్యాఖ్యానము చేయుచు రాజుగారి వివాహమును ప్రస్తావించినవిధము కొంతకాలముగా ఈ సమస్య బ్రిటిషు పత్రికలకు కలవరపెట్టుచున్నట్లే సూచించుచున్నది. ఇంతేగాదు ఈ ఉపన్యాసము జరిగిన తర్వాత బ్లంటుగారు డిసంబరు ౨ వ తేదీనాడు రూటరు ప్రతినిధితో మాట్లాడుచు పత్రికలు వ్యాఖ్యలు తనవచనములకు అపార్థము చేసికొనినట్లు చెప్పిరి. "రాజుగారి వ్యక్తిగత జీవితమును గురించి నేనెట్టి విమర్శనయు గావించియుండలేదు. ఆ విషయమై ఏమియు తెలియదు. మతవిషయములందు రాజుగారి అనాసక్తిని గురించియే నేను విమర్శించితిని" అనిరి. ఈఖండన అనుమానమును మరి దృఢపరచుచున్నది. "కొన్ని పుస్తకములలోని అంశముల బజారు వదంతులు" అని బ్లంటుగారు ఏదో అంటే పత్రికలు రాజుగారి వివాహము గూర్చియే వ్రాయనేల? దీనిలో మరియొక అర్థమేమి?

డిసంబరు ౩ వ తేదీ తెల్లవారువరకు లండను పత్రికలు బ్లంటుగారి రూటరు వినిమయములో చెప్పిన వచనములను గూర్చి సంపాదకీయ వ్యాఖ్యలను ప్రకటించినవి. అందు "మార్నింగుపోస్టు" "ఈ సంప్రకటనకు పత్రికలు అపార్థములు కల్పించినవని డాక్టరు బ్రాడ్ఫర్డుగారు తెలుపుట ఆశ్చర్యకరముగనున్నది. వీరికిపు వ్యాసము నకు ఒకటే అర్థముపొ ఇట్టి అవసరము గ ఒక పెద్ద వివాదమును లేవదీసిరి." అని వ్రాసినదానిలో వ్యక్తమున్నది. కాని "ఇంగ్లాండునందుమ విశేషములందును రాజుగారివిషయమై వ్యాపించిన వదంతులు కేవలము నిరాధారములైనవనియు, విశ్వసనీయముకానివనియు రాజభక్తిగల కోట్లకొలది బ్రిటిషుసామ్రాజ్య పౌరుల పక్షమున మేము రూఢిగ చెప్పగలము" అను అప్రతీకమాట దైర్యము లేనిమాటయేమన "దయివిధమున విశేషములందను ఈదేశమునందును ఇట్టివదంతులువ్యాపించుటచే తీరనికష్టము కలుగును అనియు, అందుచే ఈ వదంతులు అసత్యములని ప్రకటించుట అవసరమనియు అభిప్రాయపడుచున్నాము" అని ఆ దేశపత్రిక వెంటనే వ్రాసినది. అదియును గాక ఈ విషయమై వ్యాఖ్యానము చేసిన "డెయిలీ టెలిగ్రాఫు", "న్యూస్ క్రానికలు", "డెయిలీ హెరాల్డు" పత్రికలు రాజుగారు ఈ విషయమున తమవ్యక్తి స్వాతంత్ర్యము నేగాక బ్రిటిషు సామ్రాజ్యశ్రేష్ఠ నిష్కళంకతనుకూడ దృష్టిలో నుంచుకొని మంత్రులసలహాప్రకారము తమ నిర్ణయమును గావింపవలెనని, రాజభక్తి చే ఏటో విచారముచే, చెప్పిరే గాని సిమ్సునుతో రాజుగారి వివాహముగురించిన వదంతులను ఖండించలేదు, మరియు డిసెంబరు ౪ వ నాటి "లండను హైద్రు పత్రిక" సంపాదకీయములో "ప్రస్తుతము రాజుగారు ఉద్దేశించిన వివాహమును ఆక్షేపించువారి అభిప్రాయములు విషయమై దక్షిణాభిప్రాయము లేర్పడుచున్నవి. రాజకుటుంబ ప్రక్కనే వివాహమాడవలెననియు, సామాన్యవ్యక్తిని వివాహమాడరాదుగాని, అమెరికా స్త్రీనిగాని వివాహమాడుటకు పూర్వాచారపరాయణులగు బ్రిటిషు ప్రజలను ఇష్టము కానికార్యమని కొందరు విపరీతార్థము కల్పించుచున్నారు. ఇదియెంతమాత్రము సత్యము కాదు. రాజుగారు ఒక బ్రిటిషుపౌరునితో ప్రేమించియుండవలెనేగాని, అవివాహములు రాజుగారికి కలవని ప్రజలయందరికిని ఆనందమనిపించును! సామాన్యులైనను అమెరికాస్త్రీని వివాహమాడ నిశ్చయించినను, బ్రిటిషుప్రజలు సంతోషించి యుండెడివారు. కాని, ఇప్పుడు రాజుగారు ఉద్దేశించిన వివాహము నకు ఒకసారి విడాకులిచ్చి మరియొక భర్తను ఆక్షేపణకలిగించును... రాజుగారు వరించిన యీ మొదటివేసిన భర్తలిద్దరు ఇంకను జీవించుచుండుటయే ఈ వివాహమునకు ప్రధానమగు ఆక్షేపణ" ఈ వాక్యములు రాజుగారు సిమ్సును వివాహమాడదలచినట్లే సూచించుచున్నవి.

ఇదియును గాక డిసంబరు ౩ వ తేదీనాడు బ్రిటిషుపార్లమెంటులో రాజుగారి వివాహమును గూర్చి మేజరు ఆట్లీగారడిగిన ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుచు ప్రధానమంత్రిగారు "రాజుగారి వివాహమును గురించి కొన్ని పత్రికలు ఒకసూచన చేసినవి. రాజుగారి వివాహమాడదలచిన స్త్రీ బ్రిటనులో రాణిగ పరిగణింప వలసినదేనియు, ఆమెకు పుట్టు సంతానమునకు రాజ్యాధికారము లేకుండ చేయవచ్చుననియు ఒకసూచన చేసినవి. బ్రిటను సంప్రదాయములను సరించి రాజుగారు ఇట్టివారితో వివాహము చేసికొనుటకు కొంత మాత్రము వీలు లేదు. ౧౯౩౬ లో పార్లమెంటుచే ఆమోదించబడిన రాజకుటుంబ వివాహచట్టమును రాజుగారికి వర్తించదు. రాజకుటుంబమునకు చెందిన వారలు రాజుగారి అనుమతిని పొందియే వివాహమాడవలెనని ఈ చట్టము సూచించుచున్నది. రాజుగారి వివాహమాడు సందర్భమున ఇతరుల అనుమతిని పొందవలసిన అవసరము లేదు. కాని రాజుగారెవ్వరిని వివాహమాడెదరో ఆమె ఇంగ్లాండు రాణియగును. చట్టము వలనను, సాంప్రదాయము వలనను రాణికియుండు హక్కులు, గౌరవములు ఆమెకు సంక్రమించును, రాణికి జన్మించు సంతతి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమునకు వారసులగుదురు. రాణికి ఇట్టిహక్కులు లేకుండునట్లు చేయవలెనన్న; అందులకు పార్లమెంటువారు ప్రత్యేకముగ నొక చట్టమును చేయవలసియుండును ప్రస్తుతము అధికారమునందున్న ప్రభుత్వవర్గమువారు ఇట్టి చట్టమును పార్లమెంటునందు చర్చకు తెచ్చుటకు ఎంతమాత్రము అంగీకరింపజాలరు అంతియగాక ఇట్టి విషయములు సామ్రాజ్యపు చక్రవర్తికిని సంబంధించిన విషయమగుటచే డొమినియనుల ప్రభుత్వముల అనుమతిని పొందుటకూడ అవసరమగును ఇట్టి చట్టమునకు డొమినియనుల ప్రభుత్వములు కూడ అంగీకరింపరని నేను తెలిసికొంటిని, ఈ విషయమై వ్యాపించుచున్న వదంతులను తొలగించుటకుగాను నేను, ఈ ప్రకటనను చేసినాడను అని చెప్పిరి. ఈ ప్రకటనవలన రాజుగారు ఎవరినంతటి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు; వారసులుగనుండుటకు బ్రిటిషుప్రజలకు ఇష్టములేని ఆట్టి వనితను వివాహమాడ దలచుచున్నట్లు రూఢి మైనది. ఇట్లు సిమ్సును సతితో వివాహకథ దృఢపడుచున్నది.

అంతేకాదు. డిసంబరు ౩ వ తేదీ రాత్రి సిమ్సును సతి న్యూహావను నుండి బయలుదేరి ౪ వ తేదీనాటికే చేరి, అమెరికా స్త్రీ అమెరిన్లోనుండిన వారలను "ప్రెసులున్న హోటలులో" వుండి తర్వాత కాసు కేలిఫోర్నియాలో ఉన్న మిత్రులతో మాట్లాడెననియు, మీ ఎవ్వరు అందరును వెడలి చెరొక ఒకే మిత్రురాలి యింటిలో కొంత రోజులుండుటకు ప్రయాణము చేయుచుండిరనియు—ఈ దినమున వార్తయు సిమ్సును సతితో రాజుగారి వివాహ వార్త నిరాధారమనుకొనుట ఇక నమ్మునట్లు లేకపోయినది.

ఇక ఈ క్రింది సమాచారవార్తలను చూడుడు. డిసెంబరు ౩ వ తేదీ సాయంకాలము ప్రధాన మంత్రి బాల్డ్విను గారు రాజుగారిని కలిసి రాజుగారి వివాహము విషయమై రాజుగారు తమ మనస్సు నేర్పర్చుట్ల మంత్రివర్గమునకు తెలియజేయుచున్నవనియు, ఈ నమ్మకమైన వర్తకులను పరిష్కారమునకై [illegible] ప్రయత్నముచేసినను సాధ్యపడలేదు. రాజుగారు ౪ వ తేదీ ఉదయమున కూడ మంత్రివర్గముతో చర్చిం [illegible] మేము ఈ మంత్రివర్గమును [illegible] వీలు కాలేదు అనిరి. బాల్డ్వినుగారు తమ [illegible] తన [illegible] కాదు [illegible] మధ్యాహ్నము ౧౨ ఘం. నుండి ౧౨-౩౦ ని. వరకు బాల్డ్వినుగారు మాట్లాడిపోయిరి. ౧౧-౪౦ గం. కు రాజుగారు మరల్చబడి విమానమున బయలు దేరి తల్లిగారితో ఒకగంట మాట్లాడి ౧౧-౩౦ గం. కు రాజభవనమునకు వచ్చిరి. బాల్డ్వినుగారు మంత్రివర్గములోని ముఖ్యులను వారలతో నూ విపక్షముల నాయకులతోను దీర్ఘకాలము సంభాషించిరి. లిబరలు పార్టీ నాయకుడు అర్చిబాల్డు సింక్లెయిరుగారు ౧౧ ని. లు, సర్. జాను సైమనుగారు రెండు గంటలు సాయంకాలము మంత్రులను వెంటబెట్టుకొని వెళ్ళెను, మార్కెం ౫ ఘం. ల. ల నుండి వ. ఎ. వాడు. బిస్సెన్సు మొన్‌సీగారు ప్రత్యేకముగ సమావేశమై దీర్ఘకాలము ఆలోచించిరి రాత్రి ౧౧ గం. లకు మెక్డోనాల్డుగారు, హాటను గారు, విన్సెంట్ హానీగారు డొమినియను మంత్రి కార్యాలయమున ఆలోచించిరి. ౩ వ తేదీనాటి రాత్రి పార్లమెంటు కామన్సు సభలో సభ్యులు ప్రశ్నించు బాల్డ్వినుగారు ప్రశ్నలకు తగిన సమయము కాదనిరి. వారు మామూలు కార్యక్రమములోని ఇతరాంశములపై చర్చలు పూర్తి చేసి ౭-౪౫ గం. లకే సభముగించబడెను. సాధారణముగా ౧౧ గం. లకు ముగిసెడిది. ౪ వ తేదీనాటి సమావేశము కూడ బాల్డ్వినుగారి చిన్న ప్రకటనతో ముగిసెను. మరేపని జరుగలేదు. ౪ వ తేదిరాత్రి ౧౧-౪౦ గం. వరకు బాల్డ్వినుగారు దక్షిణాఫ్రికా, కెనడాల హైకమిషనర్లతో సంభాషించిరి. రాత్రి ౧-౨-౧౫ ని. లవరకు యార్క్‌ప్రభుదంపతులు మేరీరాణితో మాట్లాడుచుండిరి. ఇంతే గాక ప్రతిరోజు బాల్డ్వినుగారు టెలిఫోనులలో డొమినియను ప్రభుత్వముల అభిప్రాయములను విచారించుచున్నారు. ఇట్లు బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు పెద్దచిక్కే తటస్థించినది.

రాజుగారు సిమ్సును సతిని వివాహమాడిన రాజ్యమును వదలవలెను. లేదా బాల్డ్వినుమంత్రివర్గము రాజీనామా నిచ్చి క్రొత్తమంత్రివర్గమే ర్పడకుండ అడ్డుతగులను ఇంతటి అరాజకము? ఆదిరాజు కాదనిదియే అందరిలేక

గోలకొండ కవులసంచిక

చందాదారులకు	వెల రు	౧-౦-౦
ఇతరులకు	,, ,,	౨-౦-౦

రెడ్డిచరిత్ర

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ ఉపన్యాసము

అనంతపురము: నవంబరు ౩౦:—

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము వారేర్పాటు గావించిన రెడ్డిచరిత్రను గూర్చి, మూడు ఉపన్యాసములు అనంతపురము కళాశాలాభవనమున శ్రీ మల్లంపల్లి సోమశేఖరశర్మగారిచే మొదలుపెట్టబడిని వానితో ముగిసెను. కళాశాలాభవనము క్రిక్కిరిసియున్నట్లు జనులు హాజరైయుండిరి. శ్రీశర్మగారి యుపన్యాసముల నచ్చెను మెచ్చుకొనిరి.

మొదటియుపన్యాసమున శర్మగారు రెడ్డిరాజ్యము స్థాపించినవానినుండియు ఆరాజ్యము పడిపోవువరకును జరిగిన చరిత్రము [illegible]గా తెలియజెప్పిరి. రెండవరోజున వారికాలమునందు సాహిత్యము అభివృద్ధినొందినవిషయమును చెప్పిరి. వారికి గల కళాభిరుచిని [illegible] వారికాలమున వెలసిన కవులు [illegible] గ్రంథములను [illegible] శ్రీనాథ [illegible] వేమనవారల [illegible] చెప్పిరి. మూడవ ఉపన్యాసమున రెడ్డికాలమున ప్రసంగించు వేరుల గూర్చి చెప్పుచు వారికాలము [illegible] సకలము కన్నడరాజ్యమున [illegible] నెలకొల్పబడి, ఆప్రదేశమున హాకి [illegible] విషయమును తెల్పిరి. అయినను ఎల్లా రెడ్డిరాజులచే ఆదరింపబడి, ఆంధ్రదేశమున నెలకొల్పబడెనో అను విషయమును తెల్పిరి. రెడ్డిరాజులు ఆంధ్రరాజ్యమున నెల్లెడల శివాలయములను, విష్ణుదేవాలయములను కట్టించి, సత్రములను నెలకొల్పి, వానికి మడిమాన్యములనిచ్చిరని విషయముచారు వ్రాయించిన శాసనములు ఎట్టియు, కావ్యములందు వ్రాయబడుటచేతను తెలియుచున్నదనిరి. ఒకట్రెండు రెడ్డిరాజ్య మవిచ్ఛిన్నముగా నేలుచు చుట్టుముట్టుచున్న మహమ్మదీయులకు, తదితరులకు బలిముద్రగానుండి వాఙ్మయాభివృద్ధికి తోడ్పడి, మతము లక్షాపించుటలో పాటుపడి, గుళ్లగోపురములకు కట్టించుచు, ఆకళావభివృద్ధి చేసి పేరుపడసిరనిరి.

ఉపన్యాసము ముగిసినవెనుక శ్రీయుతులు చిలుకూరు నారాయణరావుగారు ఉపన్యాసకులనభినందించుచు, కళాశాలతరఫున కృతజ్ఞతను వెల్లడిపరచిరి.

—ఆంధ్రి

విజయనగరు ఆరవశతాబ్ది వార్షికోత్సవము

మైసూరు దివానుగారి వద్దకు రాయబారము

బెంగుళూరు, డిసెంబరు ౧:—

విజయనగర ఆరవశతాబ్ది వార్షికోత్సవ సంఘమువారి పక్షమున వి. హయవదనరావు, వి. బి, హసబావి. జి. ఎస్. కలకట్టి, డి. పి. కర్మర్కర్ మున్నగువారు పలువురు నవంబరు ౩౦ తారీఖున మైసూరు దివానగు సర్ మీర్జా ఇస్మాయీలుగారివద్దకు రాయబారమువెళ్లి విజయనగరముయొక్క— కన్నడచరిత్రమునారికి బహుమతిగా విచ్చిరి. ఉత్సవములయెడల దివానుగారు సానుభూతిచెలిపిరి. మైసూరుసంస్థాన ప్రధానకార్యదర్శియగు బి టి కేశవ అయ్యంగారుండిరి.

ఓర్పుతోను, సానుభూతితోను వినినందులకు రాయబారవర్గమువారు దివానుకు వందనములర్పించిరి.

హైదరాబాదు యువకనాయకుల వివాహములు

హైదరాబాదు నగరమందు "ఆంధ్రయువకులు" అనబడువారలలో ముఖ్యులగు శ్రీయుత నందగిరి వెంకట్రావు, బి.ఏ.,ఎల్.ఎల్.బి. గారియొక్కయు, శ్రీయుత భాస్కరభట్ల కృష్ణారావుగారియొక్కయు వివాహములు గత వారమునందు జరిగినవి, గతగురువారమునాడు శ్రీయుత భాస్కరభట్ల కృష్ణారావుగారి పాణిగ్రహణము పూర్వ మొకప్పుడు సుజాతపత్రిక సంపాదకులుగనుండిన శ్రీయుత పి. యన్. శర్మ, బి.ఏ.,ఎల్.ఎల్.బి గారి జ్యేష్ఠపుత్రికయగు శ్రీమతి సుశీలతో జరిగెను, అంతకుముందు ఆదివారమునాడు శ్రీయుత నందగిరి వెంకట్రావుగారి పాణిగ్రహణము శ్రీయుత పద్మకొండ నరసింహారావుగారి కుమార్తెయగు ఇందిరాదేవితో జరిగియుండెను. ఇట్లు వెంటవెంటనే ఈవివాహములు జరుగుట ఒకవిశేషము. రెండవవిశేషమేమన రెండువివాహములును కాచిగూడెములో పుణ్యాపనమందే జరిగియుండెను. నందగిరివెంకట్రావుగారు "హైదరాబాదు ఆంధ్రయువకుల నాయకులుగ నెంచబడుచున్నారు. వీరు కృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయపు కార్యనిర్వాహకవర్గసభ్యులు, ఆంధ్రత్వమనిన మిక్కుటమైన అభిమానము. వీరు పరిగ్రహించిన శ్రీమతి ఇందిరాదేవి నిజాంరాష్ట్రాంధ్ర చతుర్థ మహిళాసభ స్థాయిసంఘ కార్యదర్శినులలో నొకతె. భాస్కరభట్ల కృష్ణారావుగారు నందగిరివారికి ఒకభుజమువంటివారు వీరుకృష్ణదేవరాయల ఆంధ్రభాషానిలయమునకు కొంతకాలము సహాయకార్యదర్శిగనుండి ఇపుడు కార్యనిర్వాహకవర్గసభ్యులైయున్నారు. వీరికిని ఆంధ్రత్వమనిన అమితమైనపట్టు. ఆంధ్రులుచచ్చుగానుండక గౌరవముగా బ్రతుకవలెనని వీరిభావము.

నందగిరి వెంకట్రావుగారి వివాహములో ఈకృష్ణారావుగారు నాలుగుగీతములును సమర్పించిరి. అందు సంబోధించి "తెనుగురాజుల చండకౌర్యము—తెనుగుయోధుల వీరచరితము—చిన్నకథలను చిలుతవెలుగుల చిమ్మ చెప్పుమి అన్నయా" అని ఇదేవిధముగ తమవరములనడిగిరి. క్రొగ్రొత్తదంపతులు "మందారమాల"ను సమర్పించిరి. అందు నాల్గవపద్యములో "కాలగర్భంబు నకలసిన మనకాకతీయ కీర్తినిపైకి తీయవలయు—పరసంఘముల వెన్కదీయున్న మనయాంధ్రసంఘంబు ముందుకుజరుపవలయు" అని కోరి "భార్యభాగ్యశాలినిగాదు భాగ్యదరాలన్న నియతి దేశంబున నిలుపవలయు. అఖిలప్రపంచాన ఆంధ్రవనిత తెందు దీసిపోవరటంచు తెలుపవలయు" అని కోరబడినది. ఈవివాహముతో వధూవరులకు కానుకలుగ అనేకపుస్తకము లీయబడుట మంచిఆచారము.

భాస్కరభట్ల దంపతులకు కొంతకాలము ఆంధ్రయువజన సంఘకార్యదర్శిగనుండిన పెద్దిరెడ్డి మాణిక్యారావుగారు "ఐదుమాణిక్యాలు" ఇచ్చిరి. "కళదొ మార్గము గాగకూడి పాండోయి" అని ప్రారంభించి "కళనుమించినదేది ఇలనులేదనివీరు కలముకుంచెల చాటుదోయి" అను పల్లవితో కృష్ణాసుశీలలను "కలముకుంచెలకెప్పుడు మారుపేరులపొంది ఉరూరయుంటొంటు" చూడగలమను ఆశతో ఈ "మాణిక్యాలు" అంతమగుచున్నవి.

చతుర్థ ఆనువంశికాయుర్వేద వైద్య సమ్మేళనము, హంపీ

ఈ సమ్మేళనముయొక్క నాల్గవ వార్షికసమావేశము కర్ణాటక ఆయుర్వేద మండలివారి యాజమాన్యమున హంపీలో డిసెంబరు ౨౮, ౨౯వ తేదులలో జరుపబడును. ఆమహాసభకు స్వర్గీయపండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి వైద్యులును, కలకత్తాలో ప్రచురింపబడుచున్న "ఆయుర్వేద" పత్రికా సహాయ సంపాదకులునగు యమ్.కె.ముఖర్జీ బి.ఏ.గారు అధ్యక్షతవహింతురు.

ఈసమావేశము జరుగు దినములలోనే కర్ణాటక ఆయుర్వేదమండలివారు త్రిదోష సిద్ధాంతమును జర్పించుటకు కలకత్తాలో ప్రచురింపబడుచున్న ధన్వంతరీపత్రికా సంపాదకులు మదరాసు విశ్వవిద్యాలయమువారివలన త్రిదోష సిద్ధాంతమునందు వారికిగల ప్రత్యేక నైపుణ్యమునకు J C BsC. బహుమానమునుబొందిన కవిరాజ దినేంద్రనాథురే యమ్.యస్.సి.గారు అధ్యక్షతవహింతురు.

హంపీక్షేత్రము రామాయణ కాలమునుండియు మిగుల ప్రశస్తమైనది. అట్టి ప్రదేశములో విజయనగర షట్శతాబ్ద మహోత్సవము జరుపబడుచున్నది. ఏతత్సందర్భమున భారతదేశమునుండియు అనేకదేశములనుండియు ప్రేక్షకులు యాత్రికులు పెక్కురువత్తురు. ఈమహోత్సవము మైసూరు మహారాజవారిచే ప్రారంభింపబడును గావున ఆయుర్వేదసభకువచ్చు ప్రతినిధులుముందుగా వారిసంఖ్య మాకు తెలుపనిచో వారికిదగు వసతుల నేర్పాటు చేయుట దుర్లభము. వచ్చు ప్రతినిధులెల్లరు ముందుగా రు ౩–౦–౦ ప్రతినిధిరుసుమును, (రు ౨–౦–౦ డెలిగేటుఫీజును, రు. ౧–౦–౦ లాడ్జింగు) వైద్యభూషణ డి.కె.భరద్వాజ. యమ్.డి. ఆర్గనైజింగు జనరల్ సెక్రటరీ అఖిలకర్ణాటక ఆయుర్వేదప్రచారకమండలి,బసవన్‌గుడి బెంగుళూరు సిటీ. విలాసమునకు ౩౦ నవంబరు తేదీలోగా బంపవలెను.అట్లుపంపనిచో తగువసతులు రాబోవు ప్రతినిధులకు లభింపవు. మహాసభాహ్వానము కొఱకును,కర్చులకొఱకును విరాళములనొసగి ప్రోత్సహించువారు తగు సహాయము చేయవలసినదని ప్రార్థించుచున్నాము. విరాళములు, డెలిగేటు రుసుములు నీదిగువ నుదాహరింపబడిన విలాసములకు పంపుడు.

వైద్యభూషణ డి.కె.భరద్వాజ M D. [Ay]
ఆర్గనైజింగుజనరల్ సెక్రటరీA K A P.మండలి,
బసవన్‌గుడి, బెంగుళూరుసిటీ.

ప్రొఫెసర్ డి. రంగాచార్యులు,
ప్రెసిడెంటు,
అఖిలభారత ఆనువంశిక ఆయుర్వేదవైద్య సంఘము గుంటూరు.

హైదరాబాదు ఆయుర్వేద వైద్యసంఘము

౨౫వ సాధారణ సమావేశము

౪–౧౨–౧౯౩౬వ తేదీ శుక్రవారం సాయంత్రం హరితాయుర్వేదాశ్రమమున కవిరాజ శ్రీ రోపల్లభగారి అధ్యక్షతను జరిగెను. ప్రార్థనానంతరము "ఆరోగ్యము" అను విషయమును గురించి శ్రీమాన్ వైద్యభాస్కర, వైద్యరాజ,వరదాచార్యగారుపన్యసించిరి. తరువాత చిరంజీవి పురుషోత్తమవిద్యార్థి "రక్తపిత్తము" అను వ్యాధినిగురించి తానువ్రాసిన వ్యాసమును చదివెను. తరువాత అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసముతో ముగిసెను.

తరువాత ఆదేశాలమునందు ధన్వంతరిజయంతినిగురించినకార్యనిర్వహణమువిషయమై ఆలోచించుటకు కా.ని. సభజరిగెను. అధ్యక్షులీ మహోత్సవ నిర్వహణమునకు సభ్యులందరి సహాయమునుకోరిరి. చాలా తీర్మానములు అంగీకరింపబడెను.

డా. ఆచార్య.
[ప్రచురణ శాఖాధికారి]

హీరాలాల్ గాంధిగారి మతము మార్పు

నిర్బంధము వలనగాని,
ధనకాంక్షవలనగాని జరుగలేదు

ఆర్యసమాజ కార్యదర్శి ప్రకటన

బొంబాయి నవంబరు ౩౦ —

బొంబాయి ఆర్యసమాజ కార్యదర్శులగు వ్రిజలాలు ఆర్ మెహతాగారీ క్రింది ప్రకటన గావించిరి:—

హీరాలాల్ గాంధిగారు మరల హిందూమతమున చేరుటకు ఆర్యసమాజమువారు హీరాలాల్ గాంధిగారికి చాల పెద్దమొత్తము లంచమిచ్చిరని కొన్ని ముస్లింపత్రికలలో ప్రచురించిరి కలకత్తాలోని స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా పత్రికలో కూడ ఈవార్తలను ప్రచురించిరి హీరాలాల్ గాంధిగారు హిందూమతమున చేరుటకు లంచమేమియు యీయబడలేదని ఆర్యసమాజమువారు ప్రజలకు తెలియజేయ గోరుచున్నారు మహర్షి దయానందగారి ఉపదేశానుసారము ఆర్యసమాజమువారు తమవిద్యుక్తధర్మమును నెరవేర్చిరి ఆశపెట్టుటవలనగాని బెదిరించుటవలనగాని మతమార్చుటకు ప్రయత్నించుట ఆర్యసమాజమువారు చేయరు.

జర్మను గ్రంథప్రచురణకర్తలమహాసభ

వీమారలో జరిగెను అందువిదేశములలోని గ్రంథప్రచురణ కర్తలను ఏరాజ్యముగాని ఏసంస్థగాని అపఖ్యాతికల్గించు ప్రచారముగల గ్రంథములను ప్రకటించవలదని కోరుటకు తీర్మానించిరి ఇదేవిధముగ “డిక్టేటరుపరిపాలన”ను దూషించు వ్రాతలనెవరును వ్రాయకుండుటకై అంతర్జాతీయముగనొక ఒడంబడిక చేసికొనుట సాధ్యమగునేమో అన్నిదేశముల అభిప్రాయములను కనుగొనుటకు నిశ్చయించబడెను

బ్రిటనులో దీపావళి

బ్రిటనుదేశములో కూడ మనదీపావళివంటిదే ఒకఉత్సవము జరుపబడుచుండును అప్పుడు అక్కడను పటాకులు, మందుసామానులు కాల్చబడుచుండును

నిజముగా రష్యాదేశమే క్రైస్తవభక్తిగలది

సాధారణముగా రష్యాదేశములో మతమును నడిపేదనుచుందురు బ్రిటనుమున్నగుదేశములు రష్యాను తలిపేసినందుకు చెప్పు అనేక కారణములలోనిది యొకటి కాని ఇటీవల లండనులో క్రైస్తవమతప్రచారకుల సభయొకటి జరిగినది అందు రెవరెండు విక్టరుమోడీగారు ఇట్లు చెప్పిరి “క్రైస్తవమతమును నవలంబించుచున్నామనుచున్న మనకు రష్యావారు చేయుచున్నదేయున్నది. ఏలనగా, మనము క్రైస్తవాదర్శములను సాధించలేకపోతిమి ప్రతివాడును తనలాభమును మాత్రము చూచుకొను ప్రాతపద్ధతి తప్పక ఎత్తివేయవలసినదే దానికిబదులు సంఘలాభము ప్రధానముగ భావించుపద్ధతి రావలసినదే

బ్రిటనులో వస్త్యంధావుక పెంపుట

బ్రిటనులో వస్త్యంధావుక మరలఇప్పుడు హెచ్చుచున్నట్లు చెప్పుచున్నారు పూర్వము వస్త్యంధావుక [illegible] కాని క్రీ. శ. ౧౯౩౦ [illegible] [illegible]

పెద్దసామ్రాజ్యము యొక్క మంత్రులకు పరుగుపోటీ

ముసోలినీపెత్తు - వ్యాయామ ప్రోత్సాహమునకై

ఇటీవల ఇటలీనియంత ముసోలినీ ఒకవింతైన ఊరేగింపునడిపెను. ఈయూరేగింపులో ఇటలీపార్లమెంటుసభ్యులు (డిప్యూటిస్) మొ ౧౦ ౪౦౦ మందియు అందరుమంత్రులును పాల్గొనిరి. ముసోలినీ స్వయముగా ఈయూరేగింపుకు అధ్యక్షత వహించెను. ఊరేగింపులోని వారంతయును నాయకుడు దారితీయగా వీథుల వెంటపరుగెత్తిరి.

పార్లమెంటు [చాంబర్] మహాసభముగియగానే ముసోలినీసభ్యులను అందరిని తొమ్మిదిమంది ఒకపంక్తి చొప్పున ఏర్పడి తనను అనుసరించి పియాజ్జావెనీజియా [ముసోలినీనివసించురాజమందిరము] వరకురమ్మని ఆజ్ఞాపించెను. ఇట్లుఉత్తరవుచేసి తానుస్వయముగా ఊరేగింపుఎదుటనిలచి పరుగుప్రారంభించెను. పోలీసువారు రొప్పుచుపరుగెత్తుచున్న రాజకీయవేత్తలకు దారిచేయుటకు సాధ్యమైనంతవ్వరలో రోడ్లను ఖాళీచేయించుటకు ప్రయత్నించిరి. ఫోటోగ్రాఫర్లు చిత్రములను ఎత్తుటకు పరుగెత్తుచుండిరి.

"గియోవనీజా" అను పాటను పాడుచు ఊరేగింపు పియాజ్జావెనీజియాకు చేరెను.

జపానులో ప్రేమరహస్యములను కనుగొను పోలీసులు

జపానులో పోలీసులిప్పుడు జపానుదేశపు యువతులతో భోగించుటకై విదేశీయులు చేరుచున్న హోటళ్లను అధికముగాపరిశీలించుచున్నారు. టోక్యో "విదేశీయవిషయశాఖ" లోనుండు ౧౨ వేలువారెంట్లు [అనగాఖుఫ్యాలు] ప్రత్యేకశ్రద్ధవహించుటకై నియమితులైనారు. ఇంతకును ఈపోలీసులకు పట్టినఅదుర్దా జపానీయయువతులు చెడిపోవుచున్నారనునదికాదు. వారిని వేధించుచున్నవిచారము ఈవిధముగ కొందరు విదేశీయులు జపానులో స్థావరముసంపాదించుకొని ఆదేశప్రభుత్వపుసేనలకు సంబంధించినరహస్యములను కనుగొని తమతమవిదేశప్రభుత్వములకు తెలుపుచుండుటవలన, జపానుకపకారముకలుగుచున్నది. ఖుఫ్యాలుగానియోగించబడిన బాలికలుకూడ విదేశీయగూఢచారులనుప్రేమించి, ఆమోహములో తమవిధికృత్యములనే మరచుచున్నారు, అందుచే ప్రమాదము సంభవించుచున్నది. ఈకారణముచే కోటల ప్రాంతముయొక్క ఫోటోలను తీసికొనువారు గర్ల్లో సాధారణమైన దేశపటములు కొనువారును ఒకొక్కప్పుడు అనుమానముపై అరెస్టు చేయబడుచుందురు. ఒసాకాలో యుద్ధనౌకలపరిశీలన చేయబడినపుడు వచ్చియుండిన వారలలో ౨౦ వేలమందిని అనుమానముపై ఊరుపేరు మున్నగువాటివిషయమై ప్రశ్నించిరట.

అప్పును బనానాలతో తీర్చివేయుట

మాన్షియర్ బాటాఅనునతడు జెకోస్లావేకియాలో ఒకచెప్పులు కట్టువాడు. అతనికొర్కొ బ్రాంచిలు స్పెయినులోని మెంరాకోలో అనేకములు గలవు. ఇపుడు స్పెయినులో విద్రోహులపక్షమున సేనలనునడిపించు జనరల్ ఫ్రాంకో బాటా అనునతనికి స్పెయినునందలి మొరాకోలో బనానాలు కొనవలసి యుండినబాకీ ౧౦౦౦౦౦౦ జెకోస్లావ్యాకుక్రోనర్లను సల్లించవలెనని ఆజ్ఞాపించియుండెను. అయితే ఇపుడు ఆమొత్తమును బనానాపండ్లిచ్చి తీర్చెదనని చెప్పెను. అందుకు బాటాగారు సమ్మతించిరట. సమ్మతించనిచో అతనికేమిగతి? పాపమతనికి దిక్కెవరు?

హిందూ తత్వసిద్ధాంతములు, సత్యములు

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో ఎక్కడెక్కడనుండు తత్వవిచారకులందరును పోయిన నెలలో పిల్యాడెల్ఫియా హోటలు ప్రాంగణములో సమావేశమైరి. ఇది రెండవ సమావేశము. సుమారు ౧౫౦ మంది ప్రతినిధులు అన్నిమూలలనుండియు వచ్చియుండిరి. అసభలో కొన్నియోగప్రదర్శనములు జరిగినతర్వాత తుదకు జరుగవలసిన కార్యక్రమమును జరిపినందు తమకుమంచిరోజులున్నవని ఉత్సాహముతో ఈక్రిందివిధముగ అభిప్రాయము తెల్పిరి. "అనంతిమగుచిత్తు ఒకటిగలదనియేము నమ్ముచున్నాము. ప్రకృతిదృశ్యములు శారీరములైనను ఆత్మసంబంధములైనను ఆఅనంతచిత్తయొక్క స్వరూపములే. మృతులను కొనబడువారితో మాట్లాడుటయు నిజమే. అదిఆత్మసంబంధములగు దృశ్యములచే రుజువుచేయబడినది" హిందూ మతసిద్ధాంతము మాత్రము ఇదియేగదా!

వ్యాకరణదోషములకు శిక్ష

యూగోస్లేవియాలో సెరజేవోలో అధికారులు వ్యాకరణదోషములుండుభాషలో బోర్డులువ్రాయించి దుకాణములముందు తగిలించుకొనియుండుదుకాణదారులను మతవిరుద్ధమైన శిక్షలను చేయువారలను బాటసారులతో అవసరముగా మాట్లాడుదుకాణదారులను పట్టుకొనిశిక్షించుటకు ఆజ్ఞనిచ్చినారు.

నారాయిచేయునదియేమి?

సారాయి [అల్కహాలు] త్రాగినచో నెత్తులో ప్రాణవాయువుపోవుటచే వైకల్యమవని, ఈఅల్కహాలువిషయమై చిరకాలముగాపరిశోధనలజేసి కనుగొనిడాక్టరు అర్ ఏ మెక్ఫర్లెండు [కొలంబియా విశ్వవిద్యాపీఠము] చెప్పుచున్నారు.

తలనొప్పికి మందు

పైటిక ఏదిగాని స్పష్టముగ కారణము కనబడకుండవచ్చు తలనొప్పిని న్యూయార్కు [అమెరికా] లో పెలెవ్యూఆస్పత్రిలో యర్గోమెట్రీన్ టార్టరేట్ e pgometoixe ta ta Tate ఇంజక్షనతో నయముచేయుచున్నారు. వీటివల్ల వెంటనేనొప్పితగ్గుచున్నట్లు చెప్పుచున్నారు. దీనిని మొదటడాక్టర్ మేరీ ఇ ఓసుల్లివాన్గారు కనుగొనిరి.

కుస్తీ వ్యాయామ ప్రోత్సాహము

జర్మనీలో ౧౪ ఏండ్లవయస్సుమొదలు అంతకుపైబడిన వయస్సుగలవారలందరును కుస్తీపట్టుటకు నేర్చుకొని తీరవలయునని బడిపిల్లలకు ఆజ్ఞ ఈయబడినది. దీనివలన జర్మనీయువకులందరిని వజ్రకాయులుగ చేయవలెనని ఉద్దేశ్యము.

తుంగభద్ర — నీటిపారుదల

మద్రాసు, మైసూరు ప్రభుత్వముల ఆలోచనలు

మద్రాసు, డిసెంబరు ౩

తుంగభద్ర నీటిపారుదలవిషయమును శివసముద్రమువద్ద జలశక్తి ఉపయోగించు విషయములోను నిర్ధారణలు చేయుటకుగాను, మైసూరు ప్రభుత్వప్రతినిధులును మద్రాసుప్రభుత్వప్రతినిధులును నేటిఉదయము సెక్రెటేరియట్‌లో సమావేశమైరి.

—జనవాణి

అఖిల భారత చలనచిత్ర సమావేశము మద్రాసు

అఖిల భారత చలనచిత్ర ద్వితీయ సమావేశము

ఈనెల ౨౬ ౨౭ తేదీలలో మద్రాసు పచ్చయప్పకాలేజీ భవనమందిరమున, బొంబాయి సాగర్ మూవిటోన్ యజమానులగు చిమన్‌లాల్ బి దేశాయిగారి అధ్యక్షతను జరుగును.

౧ సినిమాపరిశ్రమాభివృద్ధి అభిలషించు అన్ని సంఘములవారును, స్టూడియోలడిస్ట్రిబ్యూటింగుకంపెనీల, నాటకకంపెనీవారు, సినిమాహాలువారు, ఫిల్ముసంఘములు, తదితరసంఘములవారు తమతమ ప్రతినిధులను సభకుపంపుటకుగాను ప్రార్థన. అట్టిప్రతినిధుల పేరులన్నియు డిసంబరు౧౫వ తేదిలోగా గౌరవ కార్యదర్శులకు పంపించవలయును.

౨ టాకీనిపుణులు, నటులుమొదలగువారు కూడ ప్రతినిధులచేరుటకు కోరబడుచున్నారు.

౩ ప్రతినిధులు తాము ప్రతిపాదింపబోవు తీర్మానములను డిసంబరు౧౫వ తేది లోపుగనే పంపించ ప్రార్థితులు. ప్రతితీర్మానమును ఎవరు ప్రతిపాదించునదియు వారేసంస్థకు ప్రతినిధిగానున్నది, పేరు, చిరునామాతోకూడ వ్రాయవలెను.

౪ సినిమాకళలనుగూర్చి ప్రత్యేకఉపన్యాసములద్వారాగాని వ్యాసములుగాని చదువువారు, వారివారి పేరులను చిరునామాలను వారు చదువనెంచబోవువిషయములు, సాధ్యమగు వాక్యములతోకూడ గౌరవకార్యదర్శులకుపంపించవలెను.

౫ డిసంబరు ౧౫వ తేదిలోగా తెలిపి రాబోవుప్రతినిధులకు భోజనవసతుల ఏర్పాటు గావింపబడును.

తనమతృభాషాజ్ఞానము లేనివారతీయు ? ఏమనవలెన? ... భారతీయుండని చెప్పదగ వా???

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DECCAN

The first Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper for H.E.H. The Nizam's Dominions.

[illegible]

Vol 11. | Monday 7—12—1936 | No. 58

కొందరు ఆంధ్రప్రముఖులు

విశ్వ... వెం..కరరసమూర్తి ... అంధ్రుల గొప్ప వాగ్మినిగా ఖ్యాతిగాంచిన వారు శ్రీ చిర్రావూరి యజ్ఞేశ్వర చింతామణిగారు. చింతామణిగారు ఆంధ్రుడు. వెలనాటి వైదిక బ్రాహ్మణుడు. వీరి జన్మస్థలము విశాఖపట్నం జిల్లా విజయనగరము. ఈతడు అలహాబాదు (ప్రయాగ) వెళ్ళి పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారి ప్రోత్సాహమున "లీడరు" అను ఆంగ్లపత్రికను స్థాపించెను. ఈయన రాజకీయములలో మితవాది. అఖిలభారత మితవాదుల మహాసభ కధ్యక్షతవహించియుండెను. కొంతకాలము క్రిందట బొంబాయిలో జరిగిన సర్వరాజకీయపక్ష (భారత) సభలో కాంగ్రెసువారు కూడ పాల్గొనిరి. మహానాయకులందరును మాట్లాడిరి. కాని "చింతామణి ఉపన్యాసము అన్నిటిలోకి ప్రశస్తమైనద"ని గాంధిమహాత్ముడు వచించియుండెను. మాలవ్యా పండితునకు చింతామణియనిన ప్రత్యేక ప్రేమానురాగములున్నవి. చింతామణి ఇండను రౌండు టేబులుకాన్ఫరెన్సుకి రెండుసార్లు వెడలియుండెను. సంయుక్త రాష్ట్రప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రిగా ... సంవత్సరములుచేసి చివరకు ఐరోపాదేశీయుని నియామకమును ప్రతిఘటించుచు మహాధైర్యముతో రాజీనామిచ్చివేసెను. నేడు సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభా ప్రతిపక్ష నాయకుడుగా ... అనేకమంది జమీందారులు అనుచరులలో నున్నారు. క్లుప్తముగ చెప్పవలెనన్న చింతామణి గొప్ప రాజకీయవేత్త, గంభీరోపన్యాసకుడు, సమర్థుడైన పత్రికా సంపాదకుడు. ఆంధ్రనాయకప్రముఖులలో నొకడు. అలహాబాదు ఆంధ్రజనసంఘాధ్యక్షుడుగా తన ఆంధ్రాభిమానమును వెల్లడించెను.

తెలుగుసీమలో గణింపదగిన మేధావంతులు కొంతిసోదరులు. వీరు జన్మించినది విశాఖపట్నం జిల్లా. కొంతి వెంకటరామమూర్తి పంతులుగారు ఆ గరికంటె గొప్పవాడు, వీరు ఎం.ఏ. ఐ.సి.ఎస్.లో కృతార్థులు. ప్రస్తుతం సేలంజిల్లా కలెక్టరుగానున్నారు.

చాలకాలము మదరాసు రాజధాని వ్యవసాయశాఖా డైరెక్టరుగా పనిచేసియుండిరి. ఢిల్లీలోని భారత వ్యవసాయ పరిశోధకసమితికి ... విజయ రాఘవాచార్యగారు విరమించగా (... తో పాటు పర్యటనము చేసి వచ్చియుండుటచేత) పంతులుగారినే ఉపాధ్యక్షునిగా నియమించెదరని చాల ఆశగా నుండెడిది. కాని అట్లు కాలేదు. సైమను కమిటీ సలహాసంఘమునకు పంతులుగారు ప్రధమకార్యదర్శిగా పనిచేసి అతిసమర్థుడని ఖ్యాతిగాంచిరి. వైజాగ్ ... రామమూర్తి పంతులుగారి ప్రజ్ఞావిశేషము ... వీరి విలువగల ఉపన్యాసములు భారతవర్షములో అన్నిపత్రికలలోను ప్రచురింపబడుచుండును. పంతులుగారు మహామేధావి (Genius) సమర్ధుడైన రాజనీతి కోవిదుడు. మంచి ఉపన్యాసకుడు. కాని ప్రభుత్వమువారు యిట్టిప్రజ్ఞావంతునికి ప్రత్యేక పాలనాశాఖ [సంస్థ] యొక్క ఆధిపత్యమిచ్చియుండకపోవుట ఆశ్చర్యకరముగనున్నది. ఈయన తమ్ముడు కొంతి పురుషోత్తముగారు విజయనగరం ప్రధమశ్రేణి కళాశాలలో గణిత శాస్త్రోపన్యాసకులుగనున్నారు. కొంతకాలము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యాయులుగ పనిచేసిరి. గణితశాస్త్రములో వీరి తెలివితేటలు చాల గొప్పవి. ... వీరు చిన్నదగుటచే(?) ప్రభుత్వకళాశాలకు పోవ సంకల్పించుకొనకపోవుటచేత వీరి మేధాశక్తి జగమునకంతటను ప్రకటించుటకవకాశము చిక్కలేదు. మరొకతమ్ముడు కొంతి కామేశంగారు. శ్రీ శ్రీ సర్ బి. ఎన్. శర్మ [వైశాఖ] గారు ఢిల్లీలో వైస్రాయి కార్యనిర్వాహకమంత్రిగానున్నతరి కామేశంగారు డెహ్రాడూన్ అటవీకళాశాలకు ఉపాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరట. ఓక కొత్తకలవు ఆసవి కర్రలు యినుమువలె మన్నుటకుగాను కామేశంగారు ఒకపద్ధతి కనిపెట్టిరి. దానిని "ఫారెస్టు కామేశంథియరీ" అందురు. ఒక ఐరోపాదేశీయుడుకూడ యీకనిపెట్టుటలో యుండినట్లున్నది. ప్రస్తుతం కామేశంగారు భారత ప్రభుత్వ ఫుడ్ ప్రజర్వేషన్ అఫీసరుగా పనిచేయుచున్నారు.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయములో ఐకవాని (?) ప్రొఫెసరుగ [వీరొక్కరే ఒక బెంగాలీ లేనివారు. విద్యార్థులు వీరినే ఎక్కువగ గౌరవింతురు] నున్న సర్వశ్రీ రామచంద్రరావు పంతులుగారి శక్తిసామర్థ్యములను ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమువారుపయోగించుకొనలేకపోయిరి. ఈ ఎందర్బములో సర్ ఎస్. రాధాకృష్ణయ్యగారు చాల అన్యాయము చేసినట్లున్నది. మొదటిసారి ఆంధ్రాయూనివర్సిటీకి అర్థశాస్త్రోపాధ్యాయులుగా బొంబాయినుండి సర్ జహాంగీరు కోయాజీగారిని రప్పించిరి. కోయాజీగారు విరమించినతర్వాత రెండుసంవత్సరములనుండి ఆస్థానమును ఖాళీగానుంచిరి. రామచంద్రారావుగారు బేంకింగులో భారతవర్షములో నిపుణుడని చెప్పవచ్చును. వారనేకగ్రంథములను బేంకింగులో రచించిరి. రామలింగారెడ్డిగారైనను రావుగారి సామర్థ్యమునుగుర్తించి ప్రొఫెసరువారి స్వస్థానమైన విశాఖపట్టణమునకు తీసికొనివచ్చిన చాలాబాగుండును.

\+ \+ \+

ఖాస సుబ్బారావు పంతులుగారు నెల్లూరువారు. ... పాయ నిరాకరణోద్యమములో కారాగారమునకు వెళ్లియుండెను. లాఠీదెబ్బలు తినెను. చాలకాలము మద్రాసులో ప్రచురింపబడు ప్రకాశంగారి "స్వరాజ్య" [ఆంగ్లదినపత్రికకు] సంపాదకులుగనుండిరి. చివరకు సుబ్బారావుగారికి మంచిపదవిసిద్ధించెను. కలకత్తానుండివెలువడు "ఇండియన్ ఫైనాన్సు" పత్రిక [పరదేశములలోకూడ ప్రచారమున్నది] కు సంపాదకులుగా వెడలిరి. రావుగారు సమర్థుడైన పత్రికారచయిత. ఏవిషయమునైనను కొలదికాలములో నభ్యసించి దానిలో పాండిత్యమును సంపాదింపగల సూక్ష్మబుద్ధిజ్ఞాని.

అంగీరసుడు

చందాదారులకు

తమ ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములలో ఖాతానంబరు తెలుపవలెను. లేదేని జవాబు ఇవ్వబడదు. తమ లేఖలు మేనేజరు పేర వ్రాయవలెను.

మరల జవహర్లాలుగారే కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు?

ప్రతిరాష్ట్రమంతటను కాంగ్రెసు నాయకులు రాబోవురాష్ట్రశాసనసభల ఎన్నికలలో గెలుపొందుటకు సన్నాహములజేయుటలో మగ్నులైయున్నారు. మదరాసు రాష్ట్రములో జిల్లాబోర్డులఎన్నికలు జరుగుచున్నవి. అందు ఆంధ్రప్రాంతములో తూర్పుగోదావరిజిల్లా, కృష్ణాజిల్లా, నెల్లూరుజిల్లాలోని రెండుభాగములు వీటిబోర్డులకు ఎన్నికలు జరిగినవి. కాంగ్రెసువారు మొత్తముమీద ఓడిపోయినట్లే భయపడవలసివచ్చుచున్నది. కాంగ్రెసుప్రతికూలపక్షముల పత్రికలు అనగా జస్టిసు, పీపుల్సుపార్టీపక్షములపత్రికలు తమతమపార్టీలు గెలుపొందినట్లు చెప్పుచున్నవి. ఆంధ్రపత్రికలో కాంగ్రెసువారు కాంగ్రెసుఅభిమానముగలవారలట—అంటేఏమన్నమాటో—గెలిచినట్లు చెప్పబడుచున్నది. నిజముసరిగా తేలుటలేదు. తమిళదేశములో జిల్లాబోర్డు ఎన్నికలందును కొన్నిచోట్ల కాంగ్రెసు గెలిచినను, కొన్నిచోట్లఓడుచున్నవి. అసలు నిజము ఏపక్షమువారుగాని స్వతంత్రముగ ఎంచబడినచో గెలవనట్లు తేలుననిపించుచున్నది.

సర్దారువల్లభాయిపటేలుగారు, భూలాభాయిదేశాయిగారు పరిపాదురాష్ట్రములో కాంగ్రెసువేఎన్నకొనవలెననిదని తీవ్రప్రచారము చేయుచు, అఖండసన్మానములను పొందుచున్నారు.

ఇట్లుండ క్రొత్తకాంగ్రెసు అధ్యక్షునిఎన్నికసమీపించుచుండగా శ్రీ రాజగోపాలాచారి, వల్లభాయిపటేలు, కరీమాదుగాంధిగఫూర్ ఖాన్, సుభాస్ జవహర్లాల్ ఈపేర్లన్నియు రంగమునకువచ్చినవి. కాంగ్రెసువారు మంత్రిపదవులను స్వీకరించవలెనను సత్యమూర్తి కోటివారు రాజగోపాలాచారిగారినో వల్లభాయిపటేలుగారినో అధ్యక్షులుగనెన్నుకొన యత్నించుచుండిరి. సోషలిస్టులు సత్యమూర్తివాదమునకు ప్రతికూలురు. అగుటచేత జవహర్లాలునేరు నే సూచించిరి. జవహర్లాలుగారుఇట్లుండగ ఒకప్రకటనలో తనఅభిప్రాయములను, తనపనిని క్షమించి తననెన్నుకొనవలసినదిగ కోరిరి. ఈప్రకటన దేశమంతటను చాలకల్లోలము కలిగించెను. జవహర్లాలుగారిని అధ్యక్షునిగ ఎన్నుకొనిన సామ్యవాదమునకు ఓటిచ్చినట్లుఅగునని సత్యమూర్తిగారిపోటివారలు తీవ్రపడుచుండిరి. రాజగోపాలాచారిపోటివారల ఇండ్లచుట్టు చిటికెమొట్టిరి(?). కాని మొత్తముమీద అనేకనాయకుల అభిప్రాయము జవహర్లాలుగారే పోటీచేయునని. కస్తూరిబాయిగారును వల్లభాయిగారును వారినే సూచించిరి. కాము నిలువజాలకునిరి. రాజగోపాలాచారిగారును నిరాకరించిరి. జవహర్లాలుగారికి నాయకులువారితో కెళుకు ఒత్తిడిచేసిరట్లున్నది. గాంధిగారు జవహర్లాలునెన్నుకొనుటవల్ల సామ్యవాదము నంగీకరించినట్లుగాదనియు, వానినిఎన్నుకొనిన, భిన్నపక్షముల సఖ్యమును నిల్పుటకు తోడ్పడుననియు మొదలిడినట్లున్నది. ఎట్లైనచేమి తుదకుజవహర్లాలుగారు మరియొకప్రకటనలో తనయెన్నికచే సామ్యవాదమును అంగీకరించుట ఎంతమాత్రము కాజాలదని ప్రకటించినారు. ఇట్లుజవహర్లాలుగారి ఎన్నికకు రైట్ క్లియరైనది.

జవహర్లాలుగారు మరియొకప్రకటనలో ఈసారిఎన్నికలందు తగినంతమంది స్త్రీలను గ్రహించవలెనని హెచ్చరించినారు.

అంతాపుంచిదేకాని మదరాసురాజధానిలో ఇటీవలజిల్లాబోర్డు ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుపరాజయములకంటెపాటేపలవ రాష్ట్రశాసనసభల ఎన్నికలలో జయమునకు ప్రతికూల వాతావరణ మేర్పడకుండాను, కాంగ్రెసుప్రతికూలపక్షములు తిలకునిధిని దిగమ్రింగినవారలు హరిజననిధిని హరిజనేతర కార్యాలకు వినియోగించువారలు కాంగ్రెసులోనున్నారని, ఇట్టి అనేకవిధాలచేయు దుష్ప్రచారాలకు తగినదీ కాకుండాను కాంగ్రెసువఎన్నికలలో గెలించుటకొరకు సభలు కావలసినంత సేవ చేయవలెనని జవహర్లాలు గారు ఎట్లుతోడ్పడుతారో చూడవలె.

? ? ?

నిజాంరాష్ట్రములో ప్రభుత్వ పద్ధతి యెట్టిది?
బాబెహుకూమతన నేమి?
మాల్గుజారీ మున్సగు కచ్చేరీల వ్యవహార మెట్టిది?
సర్ఫెఖాసనగా ఏది?
రసిడెన్సీ చరిత్ర విన్నారా?
జాగీరు, పాయగా సంస్థానముల సంగతి తెలియునా?
రాష్ట్రజనాభా, విద్యాస్థితి, శాసనసభ వేయేల సర్వవిషయములు మీరెరుగుదురా?

ఎరుగకున్న

"నిజాంరాష్ట్ర పరిపాలనము" చదువుడు

౧౨౦ పుటలు — ధర ౬ అణాలే.

కొంతకాలములో ప్రతులన్నియు ఖర్చైనను పదర్థ విచారించిన ఫలమేమి?

కొందుప్రతులకన్న వెన్నవతెప్పించుచువారికి ... [illegible] ... బహుతక్కువ సంపకలెను.

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad. Editor K. Balakrishna Reddy.